

Nadaljnja slabitev položaja trgovine – sindikati se še niso distancirali

V četrtek, 10. decembra, se je na 25. seji sestal koordinacijski odbor sindikata SOZD Mercator – Ugodno ocenjena problemska konferenca o skrbi za družbeni standard – Seja pomeni pričetek priprav na volitve novega koordinacijskega odbora, ki bodo prihodnji marec – Dve pobudi za področje obveščanja – Na seji sodelovala sekretarka republiškega odbora sindikata trgovskih delavcev, Mira Frolov.

Po načelu sožitja – v smislu pluralizma interesov

Namestnica predsednika, Suzana Modrijan, je poročala, da je bil koordinacijski odbor v sedanjem sestavu izvoljen marca 1980, tako da mu prihodnje leto poteče mandat. Dosedanji odbor je štel 17 članov, ki so pokrivali osnovne organizacije po deloma regionalnem in

deloma panožnem načelu, ki je prevladujoč pri delegiranju tega organa na ravni sozda. Devet od teh članov je imelo v tekočem obdobju podvojeni mandat, tako da po statutu ni mogoče, da bi bili ponovno izvoljeni, čeravno predstavljajo vitalno jedro sedanjega koordinacijskega odbora. Sedem sedanjih članov KO sindikata bo KO priporočil osnovnim organiza-

stimulativni osebni dohodek, boljša izraba delovnega časa in boljša organizacija dela itd.

Vsakdo se pojavlja v treh vlogah – kot proizvajalec, kot potrošnik in kot občan

Marjan Gradišar je kot delegat temeljne organizacije iz Tržiča v okviru maloprodajne organizacije M-Rožnika brez zadržkov v disku-

»Dopoldne v fabriki kot proizvajalci vpijemo eno, popoldne v trgovini vpijemo drugo, zvečer na sestanku krajevne skupnosti pa tretje,« je slikovito opisal položaj delavca – samoupravljalca v treh vlogah predstavnik tržiškega tozda Marjan Gradišar.

nik ter podprl kandidature tovarišev Jožeta Čandka, Budimira Gaševića in Milana Babiča za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. K temu je tovarišica Mira Frolov pristavila opozorilo, da ni primerno, če je kandidacijski postopek naravnano tako, da se ponekod daje prednost kandidatom enega spola, kakor se je menda že primerilo nekje v Mercatorju. Kje, nismo izvedeli.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XVIII Ljubljana, december 1981 št.: 12

V tej številki

V prepričanju, da so stvari, ki se imajo za krvavo resne, vedno tudi smešne, »novoletne številke« Mercatorja nismo posebej začinjali s humorjem

na str. 2 lahko preberete, kako so se na posvetovalnem organu generalnega direktorja pogovarjali o planu za leto 1982

na str. 3 predstavljamo novo članico sozda, KZ Logatec, enako pa

na str. 4 novo pridruženo DO s tozdi Trgoavto iz Kopra

na str. 5 je sodelavka s seminarja o obveščanju poročala o naši ribniški temeljni organizaciji

na str. 6 se nadaljujejo vesti z Dolenjske in za njimi z Notranjske, prav tako zvečine od udeleženk seminarja

str. 7 in 8 smo odstopili tozdu Metlika iz M-Rožnika, ki je letos slavil 30 let obstoja

str. 9 in 10 je pripravilo uredništvo vesti iz temeljnih organizacij in strokovnih služb M-Nanosa

str. 11 in 12 zavzemajo novice iz temeljnih in delovnih organizacij na področju severovzhodne Slovenije; zvečine so to prispevki udeležencev novemberskega seminarja v Krškem

str. 13 sta v glavnem prav tako pripravila nova sodelavca iz Posavja

str. 14 je tokrat odstopljena raziskavi našega novinarja o razmerah in razmerjih v maloprodajni branži na področju Ljubljane, konkretno pa tozdu Golovec

str. 15 je kakor vselej pripravil studio za EP sozda in nas seznanja z našimi dobavitelji oziroma njihovimi izdelki

Na zadnji strani priobčujemo uporabno novoletno darilo vsem, ki to potrebujejo pri svojem delu, ostalim pa pri izborje ali v ponos

cijam v ponovno kandidaturu za prihodnje mandatno obdobje.

»Ta odbor je po svojem sestavu zelo kakovosten,« je dejal namestnik generalnega direktorja med razpravo. »Če izhajamo iz kriterija pripadnosti, je odbor znal celovito gledati na problematiko; če izhajamo iz kriterija strokovnosti – je sestav odbora zagotavljal kakovostno delo; če izhajamo iz osebnih lastnosti je bilo za odbor značilno, da je ravnal po načelu sožitja.«

Predsednik KO, Franc Škof, je predlagal, da se že na samem postopku evidentiranja poskrbi, da delavci v osnovnih organizacijah izvolijo delegate, ki bi zagotovili isto kakovost dela odbora kakor tudi sposobne kandidate za najvišje funkcije v odboru – predsednika in namestnika.

Imenovana je bila komisija za pripravo kandidatne liste, ki se mora sestati do 10. januarja in skrbeti, da bo postopek evidentiranja in kandidiranja novih članov koordinacijskega odbora sindikata končan marca 1982.

Ocena skrbi za družbeni standard – spremlja nas dober glas

V razpravi o odmevih na problemsko konferenco o skrbi za družbeni standard delavcev v Mercatorju, v katero se je vključila tudi sekretarka RO sindikata delavcev v trgovini Mira Frolov, so navzoči ugodno ocenili pripravo, vsebino in zaključke tematske konference. Stališča bodo deležna posebne obravnave na konferenci zveze sindikatov Slovenije na to temo februarja prihodnje leto.

Koordinacijski odbor sindikata SOZD poziva vse osnovne organizacije sindikata v sestavu sozda Mercator, da stališča tematske konference vključijo v svoje programe dela in se tudi ob razporejanju dohodka na prihodnjih obravnavah rezultatov gospodarjenja ravnajo po teh izhodiščih. Hkrati naj ne pozabijo v svojo politiko vključiti tudi drugih vplivnih dejavnikov, kakor so prizadevanje za

siji dokaj ostro poudaril, da se položaj trgovine na splošno slabša in da delavci v trgovini niso več enakopravni ostalim. Republiški organi bi morali o tem resneje razmišljati, prav tako pa bi bila v sozdu potrebna tematska konferenca o tem vprašanju.

V razpravi je bilo dopolnjevano, da so apeli trgovskih delavcev upravičeni, saj se trgovina z živili po dohodku med 71 panogami nahaja na 69. mestu, da pa je položaj nekaterih tozdv – na primer tržiškega – izjemno težak. Če bo trend takšen, bo treba začeti trgovino zapirati.

Sekretarka sindikata je poudarila, da se sindikati položaja trgovine zavedajo, da se je problematike lotilo zelo resno tudi Splošno združenje za trgovino pri GZS, vendar pa razprava še ni prodrla, kolikor je obveščena, do zveznega odbora sindikata. »S svojo oceno se sindikati še niso prebili nikamor«, je povedala tovarišica Frolov, čeravno je zelo jasna – kakor še ni bila nikoli doslej – ocena občinskih svetov ZSS v Sloveniji, da je potrebno trgovino reševati.

Omenjeni so bili tudi predvideni ukrepi oziroma odloki o cenah za leto 1982. Ni razvidno, da bi se sindikat od njih distanciral, čeravno za trgovino niso niti najmanj ugodni.

Po izjavi tovarišice sekretarke republiški odbor ocenjuje, da so v sami trgovini še notranje rezerve za izboljšanje stanja, rešitev pa se nakazuje v neposredni aktivnosti tozdv pri izvršnih svetih skupščin občin.

Priprava plana zamuja zaradi nediscipline temeljnih organizacij

Čeravno se obeta in si prizadevamo, da bo planski akt sozda za leto 1982. sprejet, kakor je treba, torej v letošnjem letu, je poročevalec iz planskega sektorja Delovne skupnosti SOZD na seji poročal, da terminski plan, ki ga je sprejel delavski svet, ni bil spoštovan s strani večine temeljnih in delovnih organizacij in da so zadnji podatki prihajali šele 23. oktobra, pri tem pa še neuskkljeni ali netočni.

V nadaljevanju je poročevalec predstavil besedilo in sestavine planskih dokumentov in opozoril na tiste zadeve, ki so predmet diskusij, predvsem na vprašanja, kako najbolj primerno prikazovati svobodno menjavo dela med udeleženkami sporazuma in Delovno skupnostjo SOZD. Izvršilni odbor delavskega sveta je pokazal dokaj razumevanje za postopnost v približevanju idealnemu planskemu aktu in odobril osnutek dokumenta za poprejšnjo obravnavo.

Sklenjeno je bilo, da se člani koordinacijskega odbora vsak na svojem področju vključijo v poprejšnjo in končno obravnavo plana sozda, ki bo trajala vse do zasedanja delavskega sveta 29. decembra.

Sekretarka RO sindikata je dejala, da je nerazumljivo, zakaj so delovne skupnosti torišče spora. Njihov obseg del in stroški se planirajo, osebni dohodki pa ne morejo biti višji od povprečja osebnih dohodkov v temeljnih in delovnih organizacijah. Ti se redno spremljajo, zato ni razumljivo nenehno pritoževanje.

Poleg navedenih osrednjih tem je KO sindikata obravnaval tudi vloge komisij za imenovanja poslovnega organa delovnih organizacij M-Rožnika, M-Sloga Gornja Radgona in M-STP Hrast-

Ker želja ni obljuba, želimo za novo leto kupcem, dobaviteljem in sebi, da bi se v vsem zmagoslavju uresničilo opuščeno geslo Pri Mercatorju dobite vse – razen sepulke

Uredništvo

Močnejši vpliv na področju obveščanja

Vodja centra za obveščanje je opozoril na sklepe RO sindikata v mesecu septembru v zvezi z obveščanjem v združenem delu, ki se nanašajo predvsem na prizadevanja za večje obvladovanje sistema obveščanja s strani sindikatov, za vpliv na vsebino obveščanja in na odgovornost nosilcev obveščanja do zagotavljanja obveščenosti. Z namenom, da bi v sozdu sledili tem intencijam, je KO sindikata SOZD dal naslednjo pobudo:

V sozdu Mercator se prekvalificira dosedanji izdajateljski svet časopisa, ki ima primeren delegatski sestav, v splošni družbeni organ za obveščanje v sozdu in hkrati prevzame pooblastila in naloge, ki jih ima po zakonu o javnem obveščanju izdajateljski svet. Ta organ naj pripravi tudi enoten pravilnik o obveščanju v sozdu.

V pravilniku bodo opredeljeni tudi viri in nosilci obveščanja na vseh nivojih organiziranosti, sredstva obveščanja in njihova minimalna vsebina na različnih nivojih, standardi informacij na posameznih ravneh – s čimer naj bi preprečili nestrokovnost, improvizacijo, poljubnost ter odvisnost od dejavnikov, ki niso združljivi z demokratičnimi načeli in javnostjo informacij, in zagotovili močnejši vpliv delegatov na obveščanje.

Koordinacijski odbor se bo vnovič sestal v prihodnjem letu, ko bodo že stekle priprave na volitve novega sestava odbora. – J. N.

Določiti skupne cilje in poti do njih

Jože Rozman

Kako smo planirali?

Izdelava in sprejem letnega planskega akta sta gotovo najpomembnejši nalogi v sestavljeni organizaciji, ki naj določita poti in cilje razvoja vseh članic sozda in tudi sozda kot celote na način, da letni planski akt konkretizira smernice razvoja, postavljene v srednjeročnem planu. Danes, ko planiranje ni le zakonska obveznost, ampak predvsem ekonomska potreba zaradi težkih gospodarskih razmer, bi moralo biti planiranje odgovorno in tehtno delo, saj je tudi od planiranja v tozdi in delovnih organizacijah odvisno, kakšni bodo poslovni rezultati v letu 1982. O pripravi letnega planskega akta sozda Mercator za leto 1982 smo se pogovarjali z direktorjem razvojno-planskega sektorja Delovne skupnosti sozda, Francetom Kastelicem.

Takoj, ko ste prišli v Delovno skupnost, je že bila pred vami težka in odgovorna naloga, priprava letnega planskega akta.

Kastelic: »Takoj smo začeli s pripravo in 9. septembra na seji poslovnega sveta že razložili izhodišča za planski akt sozda kot celote. Tu so bili sprejeti roki za pripravo planskega akta, kasneje jih je potrdil tudi delavski svet sozda. Sprejeto je bilo, da se osnutki planov v tozdi in enovitih delovnih organizacijah, ki so nosilke planiranja, pripravijo do

bi morali bolj strmeti za tem, da dohodkovni odnosi in ekonomske potrebe določajo organizacijske oblike in povezave in ne obratno. Rad bi še dodal, da so letošnji pripravo plana in izdelan osnutek razpravljali ocenili za dobro, vendar sami menimo, da še vedno ni tak, kot smo želeli, da bi bil. Plan mora biti tudi akcijski program, katerega uresničevanje bomo morali spremljati četrtletno in uspehe ali neuspehe tudi analizirati. Le tako bomo dosegli take poslovne rezultate kot jih želimo.«

Letni planski akt sozda Mercator za leto 1982 sestavljajo:

- plan razvoja sozda Mercator za leto 1982;
- komercialni plan sozda Mercator za leto 1982;
- plan Mercator-Interne banke za leto 1982;
- plan delovne skupnosti sozda Mercator za leto 1982.

10. oktobra. Do tega časa smo dobili približno polovico osnutkov, ostalo pa do konca meseca. Zaradi nepopolnih in pomanjkljivih podatkov so bili osnutki nared šele sredi novembra, to pa je že povzročilo časovni zamik, zaradi katerega smo sedaj v časovni stiski. Izvršilni odbor delavskega sveta sozda je dal 9. decembra osnutek letnega planskega akta v javno obravnavo, delavski svet sozda pa naj bi konec leta potrdil predlog letnega planskega akta, kot to zahtevajo sozdovski sporazumi.«

Časovna stiska je decembra običajen pojav, zlasti tam, kjer je treba nekaj dokončati do konca leta.

Kastelic: »Da bi se temu izognili, smo po mojem mnenju začeli s pripravo dovolj zgodaj. Dobro pa bi bilo doseči še nekaj, namreč to, da bi bilo planiranje neprekinjeno delo skozi vse leto.«

Kaj je sploh planiranje in njegov namen?

Kastelic: »Planiranje je po eni strani metoda za oblikovanje razvojne politike, po drugi strani pa sredstvo za konkretizacijo razvoja posamezne organizacije. Plan oziroma letni planski akt ne sme biti vsota planov tozdov in enovitih delovnih organizacij, ampak usklajenost in skupnost planov temeljnih organizacij. Prav zaradi tega smo v izhodiščih za pripravo osnutkov planov eksplicitno zahtevali tudi nekaj stavkov besedila. Želeli smo, da v njih tozdi na kratko razložijo svoje cilje razvoja, da bi potem lažje našli skupne cilje in poti do njih. Povedati pa moram, da sta tekstualni del poslali samo dve organizaciji, zato smo morali rešitve za ta del poiskati sami.«

Sedaj, ko je osnutek v javni razpravi in prihajajo pripombe, se vam zdi, da je delo dobro opravljeno?

Kastelic: »Pomanjkljivost naše sestavljene organizacije je, in to nam dela težave pri planiranju, da niso določeni nosilci razvoja posameznih dejavnosti. Ne gre nam le za gospodarsko rast, ki je izražena v kvantiteti, ampak tudi za gospodarski razvoj, ki se izraža v kvaliteti. Prav tu bi morali določiti odgovorne nosilce razvoja, kar imamo zaenkrat določeno le za zunanjo trgovino, katere nosilec je M-Mednarodna trgovina. Poleg tega

France Kastelic, rojen 1948 v Ljubljani. Po poklicu diplomirani ekonomist, končal specializacijo na ekonomski fakulteti Borisa Kidriča v Ljubljani s področja poslovne politike in opravil magistraturo. Ima skoraj deset let delovnih izkušenj, od tega več kot osem let na delovnih mestih s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Od 1. septembra naprej je direktor razvojno-planskega sektorja Delovne skupnosti sozda Mercator. Foto: Jože Rozman

Mercator-Velepiskrba, TOZD Grosist obvešča, da od 28. decembra 1981 posluje v novih poslovnih in skladiščnih prostorih v Ljubljani, na Slovenčevi cesti b. š.

Vse službe kličite preko hišne telefonske centrale, ki ima naslednje številke:

347-262
347-926
348-722
348-728
348-731
348-734
348-736
349-607
349-706
349-727
349-737
349-888

Direktne številke imajo:

- direktor 340-180
- vodja komercialnega sektorja za živila 349-637
- vodja komercialnega sektorja za neživila 349-637
- vodja kadrovskega in splošnega sektorja 340-059
- transp. disponent 349-731

S 6. seje poslovnega sveta

Vesna Bleiweis – Center za obveščanje

Ob osnutku planskega akta SOZD Mercator za leto 1982

Ali večja obratna sredstva TOZD in DO ali večji investicijski potencial SOZD?

Na seji poslovnega sveta navajani argumenti v zvezi z združevanjem sredstev za investicije, tako kot jih predvideva osnutek planskega akta SOZD Mercator za leto 1982, govore tako v prid tistim, ki se zavzemajo za znižanje oziroma isti obseg združevanja sredstev kot v letu 1981, kakor tudi v prid tistim, ki zahtevajo krepitve investicijskega potenciala SOZD. Današnje in pričakovane gospodarske razmere, predvsem omejevanje investiranja na podlagi družbeno dogovorjenih kriterijev, govore v prid temu, da se obseg združevanja sredstev za naložbe ne povišuje, oziroma naj se zniža v korist povečanja obrtnih sredstev TOZD in DO. To težnjo naj bi podpirale tudi samoupravno dogovorjene opredelitve v planu SOZD Mercator za leto 1982.

Vendar stališča oziroma ocene te težnje niso enotne. Prav današnje in pričakovane gospodarske razmere bi nas morale siliti v še močnejše in čvrstjše združevanje sredstev za investicije. Restriktivni ukrepi in politika poslovnih bank nas bodo slej ko prej prisilili v zagotavljanje še višjega lastnega deleža in deleža združenih sredstev za naložbe, če bodo hoteli slediti razvojnim smerincem SOZD.

Rezultat razprav: kompromis. Obveznosti TOZD in DO za združevanja sredstev za leto 1982 se ne povečujejo, prednost pri koriščenju sredstev pa imajo naložbe v agroživilski kompleks.

Ali narekujejo planske opredelitve spremembo samoupravnega sporazuma o oblikovanju in koriščenju sredstev za interne kompenzacije SOZD?

Dejstvo, da se kriteriji za ugotavljanje upravičenosti do črpanja sredstev za interne kompenzacije omejujejo oziroma pogujejoje z obsegom sredstev za te namene,

ne zahteva spremembe navedene akta, kot so to zahtevali posamezni udeleženci razprave. Utemeljen razlog za spremembo akta je le odprava načela čiste solidarnosti, ki se manifestira preko izvajanja tega sporazuma. Bolj bi kazalo odpraviti sistemsko slabost tega akta, ki je v tem, da so s predlaganimi merili za ugotavljanje upravičenosti do koriščenja sred-

S 6. seje poslovnega sveta. Foto Matjaž Marinček

stev favorizirani predvsem preskrbovalci Ljubljane.

Delovna skupnost – koliko časa še jabolk spora?

Načela svobodne menjave dela so jasna, toda vse kaže, da je njihovo uresničevanje v naši sestavljeni organizaciji trd oreh, če ne že jabolko spora oziroma uganjanja, trenj, očitkov in podobnega ob vsakoletnem oblikovanju planskega akta Delovne skupnosti SOZD. Planski akti delovne skupnosti bi morali biti rezultat odprtega dialoga med temeljnimi in delovnimi organizacijami in Delovno skupnostjo SOZD o izvajanju

tistih zadev, ki smo jih s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD določili kot zadeve skupnega pomena. Po oceni nekaterih prisotnih se v vsebini in obliki planskega akta v primerjavi z letom 1981 ni spremenilo nič, čeprav je delavski svet sozda na 12. zasedanju naložil oblikovalcem planskega akta Delovne skupnosti SOZD, da dosledno upoštevajo Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci delovne skupnosti SOZD in delavci

TOZD in DO, združenih v SOZD. Ob zahtevi o dosledni uveljavitvi določb iz tega sporazuma pa se odpira vprašanje koliko je organiziranost uporabnikov storitev delovne skupnosti usklajena z načeli združevanja v SOZD. Od tod tudi ugotovitev generalnega direktorja, da so kritike, namenjene učinkovitosti posamezne službe v delovni skupnosti SOZD, upravičene do te mere, kjer je organiziranost istovrstnih služb v delovnih organizacijah usklajena s principom združevanja v sestavljeni organizaciji oziroma prilagojena opravljanju skupno dogovorjenih dejavnosti na ravni SOZD.

V okviru letnega delovnega načrta je center za obveščanje sozda Mercator organiziral med 19. in 21. novembrom seminar o obveščanju v delovnih kolektivih sozda Mercator. Namenjen je bil delavkam in delavcem, ki so v temeljnih in delovnih organizacijah ukvarjajo z obveščanjem za delegatski sistem, in vsem, ki sooblikujejo glasila na različnih ravneh organiziranosti, bodisi kot sodelavci bodisi dopisniki. Po oceni anketiranih udeležencev je bil seminar sicer zelo uporaben in zahteven, dopuščal pa je premalo časa za praktično utrjevanje snovi. To je posledica sicer dobrega namena, da

bi ponudili v enem v bistvu dvoje seminarjskih programov. Seminar smo priredili v Mercatorjevem hotelu Srečič v Krškem, kjer smo bili deležni nevsiljive, a pristne skrbi osebja. Predavanja smo organizirali z domačim strokovnim kadrom, le za utemeljitev nekaterih strokovnih pristopov, ki so tudi podlaga našemu delu in naši argumenti, smo pritegnili k sodelovanju zunanega strokovnjaka. Navzlic dogovoru, da bodo vse temeljne in delovne organizacije poslale vsaj enega udeleženca, se to ni zgodilo. Ni čudno, da je v nekaterih obveščanju tudi za delegatske potrebe na ravni improvizaci-

je in nestrokovno, kar omogoča na drugi strani manipulacijo, ne za doščja pa niti tistemu, kar je kot minimum zapisano v zakonu o združenem delu. – Kot zanimivost: zasnova pričujoče izdaje »Mercatorja« je nastala na tem seminarju, velik del prispevkov pa so napisali nekateri udeleženci. Na sliki: namestnik generalnega direktorja sozda Mercator med udeleženci govori o poglobljnih ciljih sestavljene organizacije Mercator in načinih njihovega uresničevanja.

Besedilo Jaro Novak, foto: Jože Rozman.

Za več pridelkov, trdnější položaj

Jože Rozman

Nova članica sozda – Kmetijska zadruga Logatec

Zahteva sedanjosti je hitrejši in boljši razvoj, racionalno gospodarjenje, skupno in povezano planiranje, združevanje dela in sredstev. Zaradi tega se je sozd Mercator pred kratkim priključila nova članica, to je **Kmetijska zadruga Logatec**. Kaj je namen in cilj te združitve, kdo in kaj je KZ Logatec, to skušamo povedati na tem mestu.

Kmetijska zadruga Logatec je na svojem področju nosilec razvoja kmetijske proizvodnje v logaški občini. Njeni kmetje in delavci menijo, da bo z združitvijo v sozd Mercator zadruga lahko pridelala več hrane, seveda ob boljšem izkoriščanju vseh, tudi opuščanih zemljišč, da bo imela zagotovljeno prodajo vseh kmetijskih pridelkov na domačem in tujem trgu, da bo proizvodnja potekala po dolgoročno znanih pogojih, kar naj bi bil predvsem motiv za kmete-koo-perante, da bo lahko uspešno razvijala dopolnilne dejavnosti in kmečki turizem, da bo tudi poslovno učinkovitejša in da bo, upoštevaje usklajeno politiko razvoja vseh organizacij v sozdu, imela dolgoročno perspektivo lastnega razvoja.

Kaj pomeni vključitev Kmetijske zadruge Logatec v sozd Mercator? Zadruga bo vso odkupljeno živino iz kooperacije dobavljala ljubljanski Tovarni mesnih izdelkov. Leta 1985 naj bi to znašalo 390 ton, kar je za 30 odstotkov več kot sedaj. Zaradi spremembe pri dobavi živine, prej v Emoni, sedaj v TMI, pa se Mercator obveže, da bo prevzel oskrbo Logatca z mesom in mesnimi izdelki, seveda če bo oskrba Emone zaradi nastale spremembe bolj pičla. Tudi živina, ki jo za svoje poskuse redi na Logaškem polju Biotehnična fakulteta, naj bi se kasneje klala v TMI, seveda če bodo dogovori o sovlaganju uspešno končani (več o tem pišemo posebej v reportažnem delu). Tržne viške krompirja bosta prevzeli M-Sadje zelenjava in M-Mednarodna trgovina, slednja tudi les, palete in eterična olja

zaradi izvoza. Seveda bodo vsi pridelki in izdelki vključeni v komercialni plan sozda že za prihodnje leto. Zadruga se bo z repromaterialom za kmetijsko proizvodnjo zaenkrat oskrbovala še po utečenih poteh, kasneje bodo poiskali ustrežnejše poti, vendar pa mora zadruga od srede prihodnjega leta naprej vse neprehrambeno-tehnično blago nabavljati pri grosistih v sozdu, razen blaga, ki ga ti

Dušan de Gleria, od leta 1958 naprej direktor Kmetijske zadruge Logatec, sicer pa že 30 let delavec v kmetijstvu.

nimajo.

Z pristopom v sozd je zadruga vključena v proizvodno in komercialno politiko sozda pod pogoji, ki veljajo za druge kmetijske organizacije, v prihodkovnih odnosih sprejema vse potrebne sporazume, vključila se bo v poslovanje M-Interne banke in sprejme še

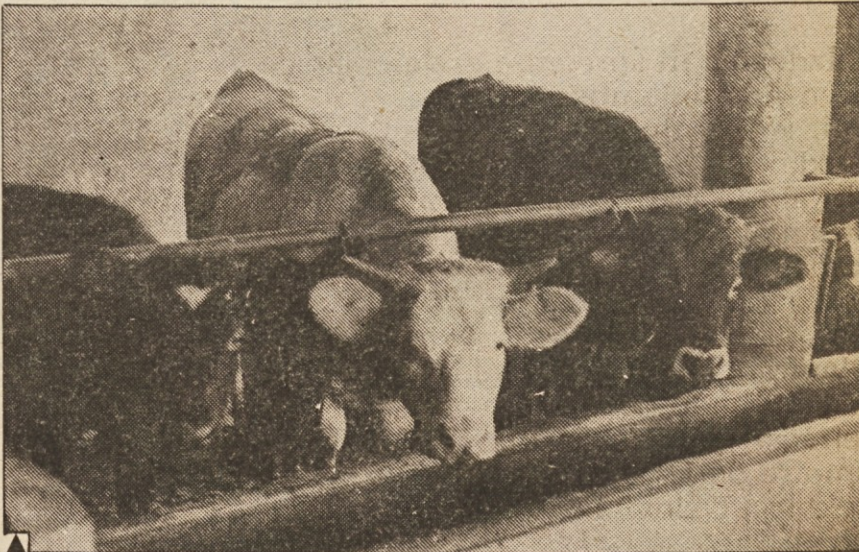
druge obveznosti in pravice, med drugim tudi združevanje sredstev.

Razvojne naložbe do leta 1985 bodo predvsem v razne kmetijske objekte (hlevi, silosi) in molzne naprave, manj denarja bo šlo za kmetijsko mehanizacijo, ki jo je dovolj, če ponekod že ne preveč. V načrtih stoji, da bodo imeli logaški kmetje leta 1985 72 silosov s skupno prostornino 4240 m³, (danes 23 silosov in 1400m³), prireja mesa in

Janez Fric, ing. agr., sekretar zadruge in pospeševalec. Vse foto: Jože Rozman

mleka naj bi rastle s 3-odstotno letno stopnjo, kar pomeni, da bo do konca srednjeročnega obdobja potrebnih skupaj 125 novih in preurejenih hlevov s 1460 stojišči, ker jih je danes 84 s tisoč stojišči. Načrti predvidevajo tudi razvoj kmečkega turizma in sovlaganje v hleve Biotehnične fakultete.

Vremenske in talne razmere na področju zadruge omogočajo predvsem živinorejo (travništvo), manj pa pridelovanje poljščin, zaradi plitve zemlje in premalo sončnih dni. Dobro uspevajo le rani posevki koruze in krompir, ki se občasno pojavlja tudi kot tržni višek. Od leta 1975, ko so začeli odkupovati mleko in voditi rodovniško službo (selekcija), se je prireja mleka močno povečala, od 423.000 litrov v letu 1976 na 792.000 litrov lani, prireja govedi pa zaradi najrazličnejših vzrokov niha iz leta v leto. Nekoč tradicionalno pitanje volov so kmetje skoraj povsem opustili. Kljub temu pa število živine raste, saj občinska statistika pove, da je letos sto glav živine več kot lani, od leta 1971 do 1979 pa se je število govedi povečalo za 23% ali od 2560 na 3169. Spreminja se tudi sestava črede, ker je vse več mladega pitane goveda, vendar pa po mnenju logaških kmetijcev pada intenzivnost pitanja zaradi dragih krmil. To pa ima po drugi strani to prednost, da se vse več kmetov odloča za siliranje doma pridelane krme. Eden od teh je

Ivan Modic, ki je v nekaj letih posodobil kmetijo, v njegovem hlevu (na sliki) je 15 glav živine.

Osebná izkaznica Mercator-Kmetijske zadruge Logatec

● Kmetje Dolenjega Logatca so 16. 9. 1945 ustanovili Kmetijsko zadrugo Logatec, istočasno so bile ustanovljene tudi kmetijske zadruge v Gorenjem Logatcu, Hotedrščici, Tratah in Lazah. Leta 1960 se je vseh pet zadrug združilo v KZ Logatec;

● Področje zadruge je na 5.848 ha kmetijskih zemljišč s 445 kmetijami, to je v občini Logatec okoli 60% (ostalo M-KZ Sora Žiri). 210 kmetij ima članske pogodbe, ostale sodelujejo na osnovi kooperantskih odnosov. Zadruga upravlja s 497 ha gozdov splošnega ljudskega preizkušanja (SLP) in ima še okoli 325 ha travnikov, pašnikov in njiv, ki so oddani v zakup kmetom;

● M-KZ Logatec je enovita delovna organizacija z združnimi in delovnimi enotami. Zadrugne enote so Dolenji Logatec, Gorenji Logatec, Hotedrščica, Trate in Laze in pokrivajo področje krajevne skupnosti. Vsaka enota ima zadrugni dom in trgovino z repromaterialom za kmetijsko proizvodnjo. Delovne enote so Žaga, Transport (mehanična delavnica, 5 tovornjakov in 2 traktorja), Destilarna, Lastna gozdna proizvodnja in Uprava. V zadrugi je zaposlenih 54 delavcev;

● glavna dejavnost je pridelovanje kmetijskih pridelkov v sodelovanju s kmeti in prodaja teh pridelkov, oskrbovanje kmetov z repromaterialom za potrebe kmetijstva in gozdarstva in pospeševanje kmetijske proizvodnje;

● stranske dejavnosti so gojenje, varstvo in izkoriščanje gozdov, odkup in prodaja lesa, razrez lesa, izdelovanje in prodaja palet, ladijskega poda in letev za oboje, opravljanje kmetijskih in gozdarskih strojnih storitev, cestno-blagovni promet, destiliranje eteričnih olj in prodaja, predvsem tehničnega blaga, na drobno;

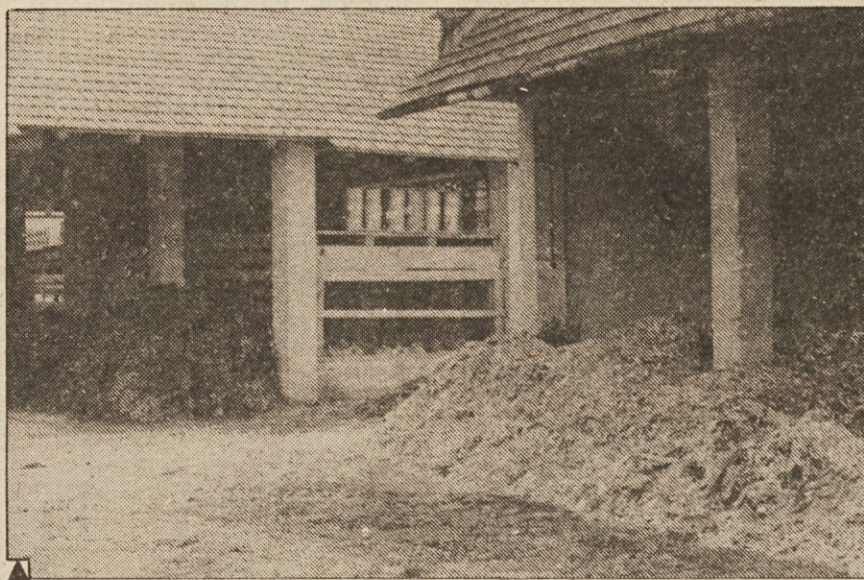
● zadruga ima tudi hranilno-kreditno službo (HKS), ki je letos postala samostojna s svojimi samoupravnimi organi in kreditira zasebno kmetijstvo, strojne skupnosti in daje kmetom kratkoročne kredite, ravno tako tudi delavcem zadruge, ki so varčevalci;

● med dejavnostmi zadruge sodi tudi razvijanje kmečkega turizma. Letos je Milan Žigon iz Grčarevca odprl kmetijo s 15 posteljami, do leta 1985 imajo v načrtu 5 takih kmetij s skupno 75 ležišči.

Po Logatcu in okolici

Problem, ki ne tare le logaške kmetijce, so opuščena in zaraščena zemljišča, predvsem pašniki in travniki. Po zadnjih podatkih je v občini okoli 600 ha takih zemljišč, ki leto ali več niso bila pokošena ali drugače obdelana in jih zato zarašča grmičevje ali že drevje, kot ostro oko lahko opazi na sliki. Težava je seveda v tem, ker so to večinoma majhne in razdrobljene površine, večkrat ob gozdu ali tudi sredi gozda, v dolinah in kotanjah, kjer zaradi strmih leg strojna obdelava skoraj ni mogoča, oddaljene so od kmetij, lastniki so tudi ostareli kmetje. Več načinov je, kako to zemljo obdelati oziroma jo izkoristiti. Ovcereja je ena od teh možnosti in v občini je trenutno 70 ovac, vendar je za rentabilnost reje 10 do 20 ovac, kolikor jih lahko uspeva na 1 ha, premalo. Večja zemljišča pa so zaradi razdrobljenosti že redka. Naslednja možnost je zlozba zemljišč in uvajanje pašno-košnega sistema. Ta pot je začrtana, doseženi že tudi prvi uspehi, saj se je letos na Ravniku usmerilo v pašno-košno rejo govedi 6 kmetij.

Nova dejavnost, ki jo dosedaj v sozdu nismo poznali, je destilacija eteričnih olj iz jelkega vejčja in brinjevih jagod. To opravljajo v destilarni v Logatcu (na sliki), ki jo sedaj obnavljajo. Jelkino vejč-

je dobivajo od okoliških kmetov, brinjeve jagode pa iz Srbije in Bosne. Proizvodnja v zadnjih letih ni stalna, zaradi občasnega pomanjkanja surovin. Vsa olja izvoziyo.

Tik pred Logatcem, desno od stare ceste na logaškem polju, stojijo trije hlevi in senik, last Biotehniške fakultete iz Ljubljane, okoliški travniki in pašniki, skupaj jih je okoli 80 ha, so last zadruge, ki jih je oddala v najem Emoni. Biotehniška fakulteta redi tu približno 250 glav govedi in čredo ovac (na sliki) za poskuse in raziskave različnih križanj in pašnokošnega načina vzreje. Po opravljenih poskusih, posebnem razseku in izkoščenju, meso prodajo. Fakulteta namerava poskuse nadaljevati in zato postopoma modernizirati hle-

ve, tako da bi bilo v njih mogoče rediti 350 do 400 pitancev in čredo ovac. Kmetijska zadruga Logatec pa bi upravljala z zemljišči in dobavljala krmo, meso pa bi bilo potem na razpolago Mercatorju oziroma TMI iz Ljubljane za široko potrošnjo. Seveda pa bo za posodobitev hlevov in ureditev travnikov in pašnikov potreben denar, ki naj bi ga zbrali kot sovlagatelji Biotehniška fakulteta, M-KZ Logatec in SOZD Mercator. Ta naložba je tudi v planu Kmetijsko-živilske razvojne skupnosti, dogovori pa so v teku.

Zunanost prodajalne ob Ljubljanski cesti v Kopru; v isti zgradbi ima prostore tudi blagovnica Železnina M-Nanosovega tozda Indus. Vse foto Matjaž Marinček.

Od osemindvajsetih prodajaln ima tozđ Trgovina na drobno dve tudi v Ljubljani. Ta na posnetku je ob Celovski cesti, blizu kina Šiška.

Po Novem letu v Mercatorju

Matjaž Marinček

Od vzvratnega ogledala do tehničnega pregleda

Marsikomu je v zavesti zakoreninjeno, da se morajo stvari po Novem letu, pa čeprav je to le umetno postavljena časovna ločnica, korenito spremeniti, čemur običajno seveda ni tako. So pa tudi izjeme, kakršna bo koprška delovna organizacija Trgoavto, ki bo s tremi tozdi v Kopru, enim v Portorožu in z delovno skupnostjo skupnih služb postala nova članica vse večje Mercatorjeve družine.

Vse za avto, pa še kaj...

Osnovna dejavnost delovne organizacije je trgovina na debelo in drobno z motornimi vozili, nadomestnimi deli in potrebščinami, izdelki iz gume, kavčuka in plastičnih mas, elektrotehničnim materialom, naftnimi derivati, mazivi, olji in mastmi, barvami, laki, kemikalijami in potrebščinami, radijskimi aparati in potrebščinami, mešanim industrijskim blagom, sanitarnim in instalacijskim materialom, železnino in kovinskimi izdelki, kolesi, šivalnimi stroji in potrebščinami, kmetijskimi stroji in potrebščinami, steklom, porcelanom in keramiko, tehničnim blagom za proizvodnjo, organizacije in obrti, vrvarskim blagom, konopljinimi in jutinimi izdelki, usnjem, sedlarskim in jermenarskim blagom ter potrebščinami, športnimi potrebščinami, ribiškim materialom in priborom ter glasbili. Pomemben delež osnovne dejavnosti obsegajo tudi popravila in vzdrževanje cestnih motornih vozil ter opravljanje tehničnih pregledov.

Stranska dejavnost Trgoavta je prevoz blaga v cestnem prometu za lastne potrebe in potrebe drugih.

Dve trgovini in dva servisa

Delovna organizacija Trgoavto je samoupravno organizirana v štiri tozde in delovno skupnost skupnih služb.

TOZD Trgovina na debelo, n. sub. o., s sedežem v Kopru, ima skladišče na Reki (FAP, TAM) in centralno skladišče v Kopru. Komercialna služba tozda ima nalogo nabavljati blago za potrebe vseh ostalih tozдов delovne organizacije. Tozđ ima organizirano tudi službo, ki s 14 delavci pokriva področje cele države. V tozdu je 92 zaposlenih.

TOZD Trgovina na drobno, n. sub. o., s sedežem v Kopru, prodaja blago v 28 prodajalnah in to v štirih v Puli, treh v Kopru, po dveh v Ljubljani, Umagu, Postojni in Reki ter po eni v Raši, Rovinju, Novi Gorici, Portorožu, Izoli, Idriji, Tolminu, Brežicah, Cerknici, Logatcu, Zagrebu, Zadru in Beogradu. Tozđ ima 146 zaposlenih.

TOZD Servis, n. sub. o., s sedežem v Kopru, servisira avtomobile znamk FAP, Famos, Mercedes, IMV in tovorni program Zastave ter opravlja tehnične preglede. Zaposlenih ima 66 delavcev.

TOZD Servis Zastava, n. sub. o., ima sedež v Portorožu in 15 zaposlenih.

Delovna skupnost skupnih služb v Kopru ima 46 zaposlenih.

Povečane in boljše izkoriščene zmogljivosti

1979. leta je v Trgoavtu združevalo delo in sredstva 263 zaposlenih, ki so ustvarili 947.952.000 dinarjev celotnega prihodka. Leto pozneje je 388 zaposlenih ustvarilo 1.197.252.000,00 dinarjev celotnega prihodka, letos pa bo 365 zaposlenih predvidoma ustvarilo 1.696.762.000,00 dinarjev celotnega prihodka, 130.632.000,00 dinarjev dohodka, 23 milijonov dinarjev čistega dohodka za sklade in za 15 milijonov dinarjev akumulacije.

Tolikšno povečanje celotnega prihodka v letošnjem letu pripisujejo v Trgoavtu povečanim zmog-

ljivostim v maloprodaji (letos so prenovili prodajalne v Puli, Cerknici, Izoli in Logatcu), boljši izkoriščenosti vseh zmogljivosti, predvsem pa tistih, ki so bile prej v sklopu Avtomateriala, ter povečani produktivnosti v trgovini na debelo.

Trgoavto ima sklenjenih 19 samoupravnih sporazumov o trajnem poslovnem sodelovanju s proizvodnimi organizacijami združenega dela, in sicer z ljubljansko Iskro Commerce, grosupelskim Black&Deckerjem, ljubljanskim Saturnusom, zreškim Uniorjem, Azbestom iz Kardeljevega, Donitom iz Medvoda, Fadipom iz Bečjeja, Okroglico iz Volčje Drage, Standardom iz Bosanske Gradiske, Kvarnerplastiko iz Raše, Teleoptikom in Zemuna, zreškim Cometom, radgonskim Gorenje Elradom, združenjem gumarske industrije Jugoslavije Guma, Tvornico tehničnih uređaja Labin ter z organizacijami Ruen Kočani, Tež Tesla Zagreb Pančevo, Rudi Čajevac Banjaluka in Fad Gornji Milanovac.

Prevozne zmogljivosti temeljnih in delovnih organizacij sozda Mercator

M-Velepiskrba, TOZD Grosist: 62 vozil, znamke TAM (46), FAP (5), Zastava (3), OM (7) in IMV (1) – 265,2 ton; **TOZD Standard:** 16 vozil, znamke TAM (14) in Zastava (2); **TOZD TMI:** 19 vozil, znamke TAM (2), Fiat (2), Zastava (3), OM (7), IMV in VW (4) ter vlečno vozilo; **TOZD Trgopromet:** 13 vozil, znamke TAM (8), OM (1), Zastava (3) in IMV (1).

M-Nanos, TOZD Grosist: 35 vozil, znamk TAM, Mercedes, Raba in Zastava – 250 ton; **TOZD Preskrba:** 10 vozil, znamk TAM in Zastava; **TOZD Indus:** 4 vozila, znamk TAM, IMV in Zastava; **TOZD Sadje Dekani:** 9 vozil, znamk Zastava in TAM; **TOZD Opskrba:** 2 vozila, znamk TAM in IMV; **TOZD Trgovina:** 4 vozila, znamke TAM; **TOZD TMI:** 15 vozil, znamk Zastava, TAM in IMV.

M-Mednarodna trgovina, TOZD Steklo: 9 vozil, znamke TAM (5), Mercedes (3) in IMV (1); **TOZD Slovenija sadje, zunanja trgovina:** 7 vozil, znamk TAM in Mercedes.

M-Tehna, TOZD Spectrum: 3 vozila, znamk IMV in TAM.

M-Agrokombinat Krško: 20 vozil, znamke IMV (8), Zastava (6), TAT (3), TAM (1), OM (1) in vlačilec s prikolico.

M-KK Sevnica: 12 vozil, znamk TAM in Zastava.

M-Rudar: 9 vozil, znamki TAM (4) in Zastava (5).

M-Izbira Panonija: 45 vozil, znamk TAM, Zastava in OM.

M-Sadje zelenjava: 24 vozil, znamke TAM (13), Zastava (10) in Fiat (1).

M-Emba: 9 vozil, znamki IMV (5) in Mercedes (4).

M-Konditor: 12 vozil, znamke Zastava.

M-Pekarna Grosuplje: 7 vozil, znamke Zastava (4), TAM (2) in IMV (1).

M-Preskrba: 5 vozil, znamki TAM (4) in Zastava (1).

23 temeljnih in delovnih organizacij sozda Mercator prevaža blago s 351 tovornimi oziroma tako imenovanimi gospodarskimi vozili.

Od Jadrana do Trgoavta...

»Prednik« delovne organizacije Trgoavto je bilo povojno podjetje Jadran in kasnejši podjetji Mototehna in Avtoservis Mercedes, ki sta se združili v veliko koprsko trgovsko podjetje Imex (danes bi to bil sozd), iz tega pa je bilo ob razpadu med drugimi ustanovljeno tudi veletrgovsko podjetje Trgoavto, ki je imelo v svoji sestavi samostojni obrat Avtoservis v Kopru (IMV, Mercedes) z delavnico v Portorožu. Za datum ustanovitve šteje 1. maj 1963, 11 let pozneje pa sta bila organizirana tozda Trgovina in zastopstvo tujih firm ter Servis. Samoupravno reorganizacijo, po kateri je bil Trgoavto organizi-

Trgoavto bo dosegel močnejši položaj, na nabavnem in prodajnem trgu pa bo nastopal enotno. Boljši bosta poslovna organiziranost in delitev dela, vlaganja v osnovna in obratna sredstva pa bodo zaradi združevanja sredstev hitrejša, učinkovitejša in ekonomsko bolj utemeljena. Močnejši položaj na tržišču bo omogočil vključevanje v širše družbene razvojne načrte in več možnosti pri pridobivanju finančnih sredstev, ki bodo, poleg večjih lastnih sredstev, še bolj okrepila poslovanje.

Maloprodajne trgovinske organizacije sozda bodo nabavo blaga, kakršno je v prodajnem programu Trgoavta, preusmerile na novo članico sozda, obenem pa zmanjšale nakupe tovrstnega blaga pri ostalih grosističnih organizacijah.

Grosistične organizacije združenega dela v sestavi sozda imajo veliko tovrstnih oziroma tako ime-

Direktor Trgoavta, dipl. ing. Bruno Miklavac.

ran tako, kot je danes, so izvedli meseca marca 1979. leta.

Februarja lani se je v Trgoavto vključil Avtomaterial, prej tozđ v sestavi Mercator-Nanosa. Do te združitve je prišlo zaradi podvajanja dejavnosti, zmogljivosti in zaloga. Avtomaterial se je vključil v oba trgovinska tozda. Kmalu po tej združitvi so se pričeli pogovori o vključitvi Trgoavta v sozd Mercator.

V sozdu poslovno učinkovitejši

V sestavi sozda Mercator bo imel Trgoavto, kot nosilec programa prodaje vozil, rezervnih delov, opreme za vozila, motonavtike, športne opreme in kmetijske mehanizacije ter servisiranja vozil, možnost hitrejšega razvoja. S tem programom se bo vključeval v že obstoječe maloprodajne zmogljivosti sozda, v bodoče pa bo imel tudi svoja prodajna mesta v novih blagovnih centrih. Nova organizacijska struktura, ki bo nastala na podlagi svobodnega združevanja dela in sredstev, bo tudi pripomogla k večji poslovni učinkovitosti.

Osebnih avtomobil ima povprečno 9 do 10 tisoč sestavnih delov, zato je razumljivo, da niti servis niti prodajalne, ki imajo v programu nekaj tipov vozil, ne morejo imeti vseh potrebnih delov v vsakem trenutku na zalogi, vsekakor pa si v Trgoavtu to prizadevajo. Na posnetku sta notranjosti Trgoavtovih prodajaln v Kopru (zgoraj) in v Ljubljani (spodaj).

novanih gospodarskih vozil, zato bo Trgoavto razvijal servisno dejavnost in z rezervnimi deli oskrboval celoten sozd.

Verjetno se še spominjate reklamnega gesla »Pri Mercatorju, dobite vse!« Ta »vse« je vse resničnejši...

Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti

Trgovina – najstarejša dejavnost v Ribnici

Cvetka Debelak – TOZD Jelka Ribnica

Čut za trgovanje pripeljal v družino Mercator

Javni zapisi in trgovska tradicija govore o zelo starem poreklu trgovine v Ribnici. Da je res tako, dokazujejo tudi uspehi našega trgovsko-gostinskega kolektiva in jubilentje, ki jih bomo predstavili.

Že od časov uradnega obstoja Ribnice je znana tako imenovana Loška sejemska listina (14. stoletje), ki omenja žito, platno, izdelke iz lesa itd. kot tržno blago. Leta 1469 so se začeli turški vpadi v Ribniško dolino in okolico. Do leta 1491 je bilo kar 22 vpadov. Medtem je bila Ribnica večkrat požgana. Da bi se ribniška dolina od vsega tega opomogla, je dal nemški cesar Friderik 23. oktobra 1492 tem krajem posebno dovoljenje za

prosto, neobdavčeno trgovino. Dovoljenje je podaljšal tudi naslednik Maximilijan, podaljšano pa je bilo tudi štirikrat v času vladanja Marije Terezije. Dovoljena je bila prodaja živine, platna, žita, domačih lesenih izdelkov (suhe robe) po vsem ozemlju. Od tod tudi pesem »S'm ribn'čan Urban, po dajl'm svajt s'm znan«. Takrat si je Ribničan umislil tudi krošnjo in zanimiv je podatek, da je znanih

kar 400 različnih suhorobarskih izdelkov. Tako se je v ribniškem človeku skozi stoletja razvijal čut za trgovanje in samo od njegove spretnosti je bilo odvisno, koliko in kako dobro je prodajal. Ko si je Ribnica gospodarsko opomogla, so se pojavili še trgovci za osnovno preskrbo. Ti so prvi zametki današnje trgovine.

Leto 1951 – začetek razvoja

Tega leta je nastalo Trgovsko podjetje na veliko in malo Ribnica. Potrebe so narekovale boljše oskrbo in zato povezovanje v širšem slovenskem prostoru, zato so nastale trgovska podjetja Mercur, Urban in Jelka, h kateremu sta se 1. januarja 1963 pridružili še trgovski podjetji iz Loškega potoka in Travnice – Sodražice, leta 1968 pa še gostinski obrat Restavracija iz Ribnice. Leta 1975, 1. julija, se je Jelka pridružila delovni organizaciji Mercator.

Po šestih letih združitve z Mercatorjem lahko ugotovimo, da smo precej napredovali, saj se je močno okrepila materialna osnova poslovanja, s preureditvami trgovin in novo blagovno hišo pa danes pokrivamo skoraj vse kupne potrebe občanov. Tako Ribničanom ni treba več nakupovati v sosednjih krajih. naš nasvet

Od prodaje na karte preko težav do uspehov

Cvetka Debelak – TOZD Jelka Ribnica

Štirje že od vsega začetka

Pri 30-letnem razvoju trgovine in našega podjetja v Ribnici so ves čas sodelovali štirje delavci, točneje tri delavke in delavec. Danes, ko ti jubilentje ponosno gledajo na svoje delo in prizadevanje, nenehno povezano s kolektivom, jih želimo posebej predstaviti.

Anica Lovšin se je kot trgovska pomočnica pred 30 leti zaposlila pri KZ Ribnica, sedanjem tozdu Jelka.

»Na svoje delo gledam ponosno in z zadovoljstvom. Takrat, pred leti, smo delali v mnogo težjih razmerah, vse smo tehtali, zavijali, polnili, ročno prekladali, razvažali s tricikli. Vendar sem se trudila biti s kupci vedno prijazna, biti z njimi z dušo in telesom, kot pravimo. Zdi se mi, da so me ljudje imeli radi. Danes imam občutek, da mladi ne čutijo tako močne pripadnosti podjetju, pa tudi odnos do kupcev bi morali spremeniti. Res pa je, da smo danes kupci precej bolj zahtevni. Po osmih letih dela v trgovini sem prevzela delo blagajničarke na upravi in to delam še danes.«

Čeprav je doma še kmetica in mora jutraj marsikaj postoriti, se vsako jutro loti svojega dela z dobro voljo.

let. Težav ni manjkalo, tudi danes jih ne, saj vemo, da so bolj pereči kot v trgovini. Poslovodkinja bifeja sem bila 12 let in takrat nisem poznala ne prostega dneva, ne sobot, nedelj in ne praznikov. Tudi dopustov si gostinci nismo mogli privoščiti. Delali smo v mrzlih, nezakurjenih prostorih, prali na prostem, likali z likalniki na žerjavico. Stara Restavracija s prenočišči je imela mrzle sobe, vsem gostom je bila na voljo le ena kopalnica.«

Kaj vas je potemtakem zadržalo v tem poklicu? »Že večkrat sem mislila oditi iz gostinstva, pa se mi je vselej zadnji korak ustavil. Čutim globoko povezanost z delom, moj cilj pa je tudi, izboljšati delovne razmere v gostinstvu, ki so sicer sedaj mnogo boljše kot nekoč, vendar še vedno ne take, da bi lahko odnehali. Po združitvi Restavracije s trgovskim podjetjem Jelka smo tudi precej napredovali, zlasti pri obnovitvenih delih. In kakšni so moji občutki ob jubile-

Predstavitev novih izdelkov

Cvetka Debelak – TOZD Jelka Ribnica

Poslovna pokušina tokrat v Ribnici

Studio za ekonomsko propagando je v sodelovanju z ribniškim tozdom Jelka pripravil 24. novembra poslovno pokušino. Namenjena je bila poslovodjem in predstavnikom Mercatorjevih tozdov z dolenjsko-posavskega konca, pa tudi tem iz vseh treh Rožnikovih ljubljanskih tozdov, da vidijo in poskusijo nove izdelke in jih ponudijo potrošnikom.

Nove izdelke so predstavili dobavitelji sozda Mercator, ki pripevajo sredstva za skupno ekonomsko propagando, in tudi proizvajalci iz sozda. Nedvomno si je

grozdja sort barbera in merlot, zato ne dobi temne barve, ponudili so še znana vina beli vipavec in kabernet; **M-Agrokombinat Krško** je ponudil rdečega sremičana

linske, gorčica, majoneza, hren in tatarska omaka in hrustljave primorske žemlje, ki jih pripravljajo v **M-Konditorju**. Poskusili smo tudi »srebrno« mortadelo, seveda ni iz srebra, pač pa je dobila srebrno medaljo na kmetijsko-živliskem sejmu v Gornji Radgoni. Take mortadele pripravljajo v postojnski **Tovarni mesnih izdelkov**. Za posladek so bili **Konditorjevi** krofi z lepimi venčki in **Embinakava**.

Ker je zima tudi čas prehladov, nam bodo prav prišli podarjeni

Dobavitelji in pokuševalci. Foto: Jože Rozman

tozda Jelka zaradi uspešnega dela in nenehnega prizadevanja za boljše ponudbo zaslužil, da so se v Studiu za ekonomsko propagando odločili in pripravili poslovno pokušino v prostorih restavracije Jelka, tokrat prvič izven Ljubljane. Ob tem lahko izdamo še skrivnost, da bo prihodnje leto pokušina neke na Štajerskem.

Poslovodje in predstavniki tozdov smo imeli priložnost, spoznati najnovejšo izdelke prehranske industrije. S široke mize smo najprej poskusili Calvan, naravno žganje iz jabolčnega vina, izdelek ajdovskega **Fructala**, **Radenska** pa nam je ponudila Swing eksotik, tokrat zmešan z bitrom. Največ so dali na mizo proizvajalci vin: **KK Vipavanovo** vino rdeči vipavec, ki ga takoj stisnejo iz

in cviček, **Slovin** grajsko črno in dobrovoljčka, svoje vina pa so predstavili še **Agraria** iz Kopra in **Goriška Brda** iz Dobrovega. Za okras mize in bolj intimno vzdušje je **Ilirija Vedrog** dala na mizo sveče, **Sladkogorska** iz Sladkega vrha pa papirnate namizne prtičke.

Ljudski rek pravi, da če piješ, pij dobro, za to so poskrbeli pridelovalci vin, a če piješ, pij na dobro podlago. Tudi to smo dobili na mizo kot obloženje kruhke z ribami iz **HP Droge** iz Portoroža. Okusni so bili tudi rusli, marinirani s čebulo, ravno tako nov izdelek portoroške Droge. K mini hrenovkam, kranjskim klobasicam in domači salami, vse to so bili izdelki ljubljanske **Tovarne mesnih izdelkov**, so se odlično podali izdelki **HP Ko-**

robčki Paloma iz **Sladkogorske** in družinski paketi čajev iz **HP Droge**.

Razporeženje na pokušini je bilo prijetno in veselo, čemur je botrovala zelo dobra organizacija in urna postrežba gostincev iz rastavracije, ne nazadnje tudi pestro predstavljanje posameznih izdelkov, kar je izkušeno opravil Mile Bitenc. Spoznali smo in ugotovili, da je pri ponudbi vsakega izdelka pomembna estetska učinkovitost, da trgovec pozna tudi posebnosti in kakovost stvari, ki jih prodaja. Piko na i je seveda dala pokušina novih kvalitetnih vin, kar je ustvarilo tovariško vzdušje, razvzplalo duhove in jezike, pripombe pokuševalcev pa bodo nedvomno dober in koristen napotek za proizvajalce.

Marica Puželj

Anica Lovšin

Tone Stanfelj

Ivanka Henigman

Od prvega dne je pri tej dolenjski korenini Mercatorja tudi **Ivanka Henigman**, ki jo danes lahko najdemo dobre volje za pultom v Dolenji vasi, saj jo delo veseli in rada je med ljudmi, kot je sama povedala. Spomnila se je časov po vojni, ko se je blago prodajalo še na karte: »Bile so razne karte, med drugim tudi živilske. Bilo je veliko dela, predvsem obračunavanja, kar je vzelo prenekatero noč. Dobili smo namreč le toliko blaga, kot je bilo kart, zato so se morali obračuni natanko ujemati z dejanskim stanjem.«

Marica Puželj je gostinka. »Sem iz gostinske družine, a priznati moram, da nikdar nisem želela opravljati tega poklica. Vendar, po sili razmer, sem v gostinstvu že 30

ju? Srečna sem, da sem s težkim in napornim delom dosegla svoj cilj.«

Naj dodam, da se je naša gostinka zaposlila leta 1969 kot gostinski knjigovodja. Pri tozdu Jelka bo ostala zvesta in stvarna zagovornica gostinskih delavcev.

Predstaviti moramo še moškega jublanta, to je šofer **Tone Stanfelj**, od tvoritve Blagovnice v Ribnici naprej pa hišnik. Poklic šoferja, kot je dejal sam, je opravljal z velikim veseljem. Kljub temu, da je bilo delo odgovorno in težko, mu ni bilo nikdar težko odpeljati se na še tako dolgo pot. Posnemanja vredno je, da je vsekoli sam popravljaval tovarnjak, zato so odpadle mnoge težave, pa tudi stroški.

Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti z Dolenjske • Vesti

Tehničnih trgovin primanjkuje

Ljuba Sukovič – TOZD Standard

Spet otvoritev v Novem mestu

V sklopu naše Blagovnice v Novem mestu je bil do oktobra letos tudi Salon pohištva na Sokolski 4, ki je zdaj v novem Potrošniškem centru v Ločni. Bivšo poslovalnico oziroma prodajalno pohištva sedaj preurejamo v trgovino z laki, barvami itd.

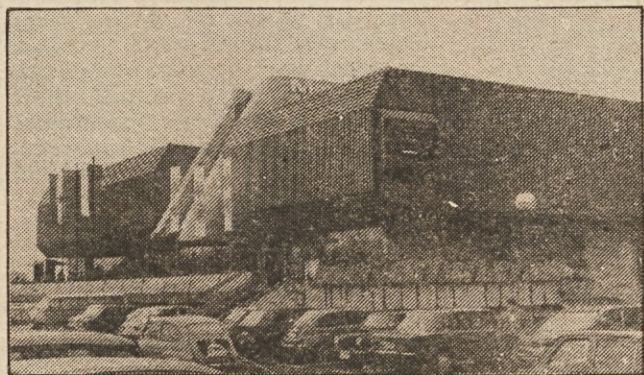
Zaradi prostorske stiske v Blagovnici bomo prodajo nekaterih vrst blaga prenesli v novo prodajalno. Tako bomo delno dopolnili predmet poslovanja, opustili pa prodajo pohištva, šivalnih strojev, bele tehnike, akustičnih aparatov, preprog in drugega blaga. V Blagovnici bo zato več prostora, kjer bomo prodajali športna oblačila in drugo.

V prodajalni na Sokolski ulici bomo še naprej prodajali blago na drobno in sicer: elektro material, izdelke iz gume, kavčuka in plastičnih mas, tekstilne izdelke (preproge, tekače, zavese), steklo, porcelan in keramične izdelke. Upoštevaje potrebe Novomeščanov in okoličanov, je delavski svet tozda na seji 5. novembra 1981 sklenil, da razširimo prodajo na drobno in ponudimo kupcem še železnino, kovinsko blago, galanterijsko in bazarsko blago ter potrebščine, vrvarske izdelke iz konoplje in jute, barve, lake, kemikalije in potrebščine, usnje, usnjarsko in jermensko blago ter potrebščine. Za vse to smo obnovili in nanovo opremili stare prostore, ki merijo približno 270 kvadratnih metrov. V prodajalni bo tudi stroj za rezanje in robljenje talnih oblog.

Komisija Uprave inšpekcijskih služb Novo mesto je že opravila

komisijski pregled in meni, da preurejeni poslovnici in pomožni prostori z opremo vred izpolnjujejo predpisane zahteve za tehnično usposobljenost, varstvo pri delu in druge pogoje. Komisija je imela le nekaj pripomb glede nezahtevnih dopolnitev, kar bo narejeno v najkrajšem času.

Predvidevamo, da bo trgovina odprta decembra letos in bo za Novo mesto velikega pomena, saj podobnih prodajalnih primanjkuje. Ze sedaj pa imamo nekaj težav pri nabavljanju blaga zaradi omejene uvoza.

Povsod tam, kjer odprejo večjo blagovno hišo, je to priložnost, da manjše trgovine specializirajo in hkrati obnovijo. Tako so storili tudi v Novem mestu, kjer so z odprtjem Potrošniškega centra (na sliki) lahko razbremenili nekatere trgovine v centru. Foto: Jože Rozman.

Za boljšo preskrbo na podeželju

Mile Bitenc – Studio za EP

Nova trgovina na Čatežu

Prostorna, predvsem pa dobro založena – v nekaj urah rekorden promet – Najlepše darilo ob Novem letu zaposlenim, predvsem pa krajanom in okoličanom.

Kakih deset kilometrov je iz Trebnjega do Čateža. Tja pridete po lepi, skoraj novi asfaltni cesti kar mimogrede. Majhen kraj je to; okrog šeststo prebivalcev ima; precej je kmetij, nekaj ljudi je našlo zaposlitev v bližnjih krajih, nekaj pa v domači tovarni v Elmi.

Prav Elmi gre tudi zahvala za to, da imajo krajanje novo, lepo trgovino. Mercator je namreč od Elme odkupil stavbo in v njej uredil sodobno prodajalno.

Primerjava s staro trgovino, ker tega imena skorajda ni zasluži, je nemogoča. Tako majhna je bila, da so kupcem ponudili le najnuj-

nejše. Neprimerna so bila skladišča, vse blago so morali tja znositi skozi trgovino. Vse to je oviralo delo. Misel na novo, večjo in predvsem bolj založeno trgovino se je porodila že pred leti.

K delovnim uspehom v letošnjem letu (odprli so preurejeno gostilno Grmada v Trebnjem in samopostrežbo v Velikem Gabru), so delavci TOZD Gradišča pripisali še otvoritev trgovine na Čatežu. Ima kar 450 kvadratnih metrov uporabnih površin – prodajni prostor 90 kvadratnih metrov, skladišča pa so za dvajset kvadratov večja. Vse to zadostuje ne le za danes,

marveč tudi za vrsto nadaljnjih let.

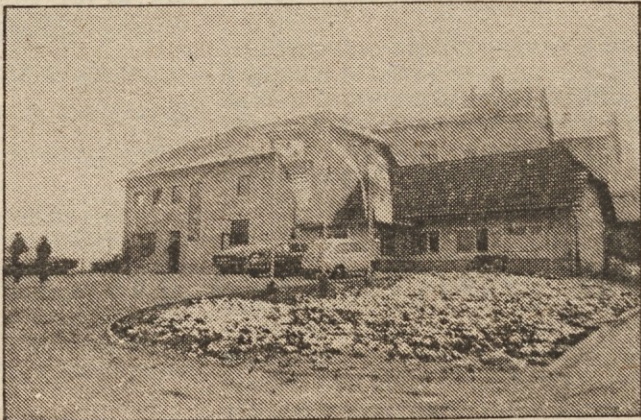
Precej prostorni so pomožni prostori in tako se TOZD Gradišče (M-Rožnik) dogovarja z izvršnim svetom občine Trebnje, da bi tam uredili skladišča občinskih blagovnih rezerv.

Izvajalec preureditvenih del je bilo gradbeno opekarsko podjetje Mirna, dobavitelja opreme pa Alprem Kamnik in LTH Škofja Loka. Vsi izvajalci del so svoje delo opravili v dogovorjenem roku in s tem omogočili pravočasno otvoritev. Prav zaradi razvoja Elme na Čatežu, z odpiranjem novih delovnih mest se je kupna moč prebivalstva precej povečala.

Na svečani otvoritvi, ki je bila v soboto, 12. decembra dopoldne, se je zbralo dokaj gostov in krajanov. Uspeli so v prizadevanjih, da izboljšajo osnovno preskrbo na vasi. To so potrdili številni kupci, ki so v nekaj urah pustili v blagajni veliko več denarja, kot prej v nekaj dneh skupaj.

Temu se pridružuje tudi veliko večja izbira živil, gospodinskih potrebščin in galanterije ter nekaterih izdelkov bele tehnike. Zadovoljstvo nad takšno ponudbo sta v svojih besedah izrazila tudi predsednik skupščine občine Trebnje Tone Žibert in predsednik sveta krajevne skupnosti Čatež, Franc Anžlovar.

Še to: krajši kulturni program ob otvoritvi nove trgovine so pripravili učenci osnovne šole Jože Slak-Silvo Trebnje in podružnica šole na Čatežu.

Takšnale je zunanost nove samopostrežbe na Čatežu. Objekt je veljal 2,4 milijona dinarjev. Foto: Mile Bitenc.

Vesti z Notranjske • Vesti z Notranjske • Vesti z Notranjske • Vesti z Notranjske • Vesti z Notranjske • Vesti z Notranjske • Vesti z Notranjske • Vesti

M-Kmetijska zadruga Cerknica odprla...

Leo Frelih – M-KZ Cerknica

Dom za kmetovalce v Žilcah nad Cerknico

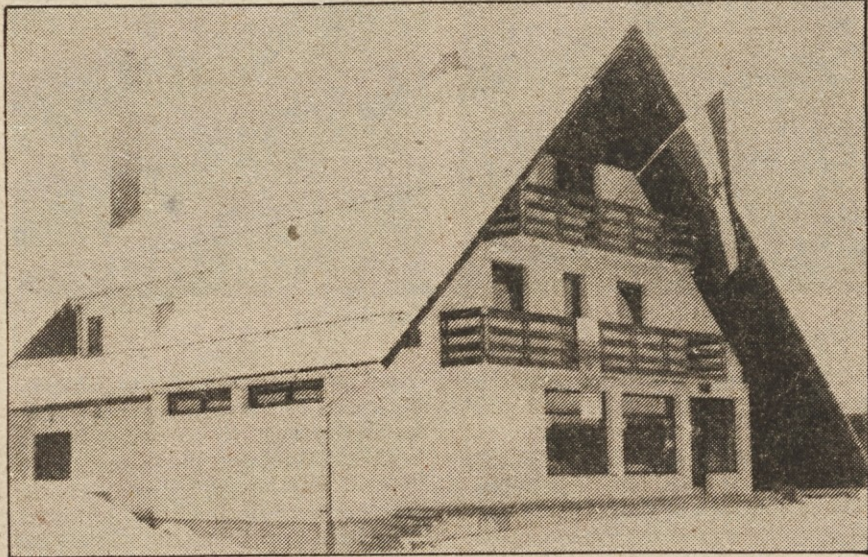
Dolgo časa so morali kmetje in drugi prebivalci Vidovske planote v občini Cerknica čakati na nujno potreben dom za vsakdanje potrebe. Že leta 1947 so tamkajšnji kmetje začeli z udarniškim delom graditi zadržni dom, ki pa je zaradi pomanjkanja sredstev ostal le pri temeljih.

Leta 1978 pa je M-Kmetijska zadruga Cerknica v svoj investicijski plan postavila tudi izgradnjo zadržnega doma za potrebe kmetijstva na tem področju in za druge družbene potrebe. Vsi združeni kmetje zadržne enote Žilce so pri gradnji pomagali s prostovoljnim delom, dali so les in pesek, solidarno so pomagali tudi drugi združeni kmetje ostalih šestih zadržnih enot Kmetijske zadruge Cerknice, saj je vsak med njimi prispeval po en udarniški dan.

Namen gradnje je bil dobiti nujno potrebne prostore za potrebe kmetijstva na tem hribovitem področju, ki ima nadmorsko višino 750 do 900 metrov. Tu je 22 vasi s približno 500 prebivalci. Kmetje se ukvarjajo izključno z živinorejo in gozdarstvom, glavna proizvoda sta meso in mleko. Zato smo v zadržnem domu sedaj približno 400 m² namenili za odkup in prodajo tržnih viškov in kmetijskega repromateriala. V drugem nadstropju smo opremili sobe in skupna ležišča, da bomo lahko razvijali kmečki turizem. Žilce in okolica spadajo namreč med visoke hribovske vasi z zelo ugodno klimo. Poleti se ponujajo lepi sprehodi, lov, ribolov, nabiranje gob, kmečka idila, pozimi smučanje, posebej za nezahtevne smu-

Zadržni dom ima skupaj nekaj več kot 950 m² koristne površine in je veljal milijardo in tristo starih milijonov. Denar je bil zbran iz združenih sredstev sozda Mercator, s krediti Ljubljanske banke – Gospodarske banke Ljubljana, iz sredstev M-KZ Cerknica, združenih sredstev soinvestitorjev ter prostovoljnim delom in materialom.

Zadržni dom smo slovesno odprli na dan republike. Občina Cerknica je pomembnost novega objekta dokazala tudi s poimenovanjem zadržnega doma po Matevžu Hacetu, znanemu notranjskemu revolucionarju, piscu, borcu za pravice delavcev in kmetov na borni notranjski zemlji. To naj hkrati pomeni tudi večje prizadevanje za oživiljanje hribovskega

Pri gradnji so veliko pomagali kmetje z materialom in delom. Foto: Matjaž Kočever.

čarje. Na tem koncu tudi ne manjka pravih kmečkih specialitet.

Da bi zadovoljili tudi druge družbene potrebe na Vidovski planoti, so v zadržnem domu še prostori za krajevno skupnost, knjižnica, prostori za sestanke, stanovanje in kuhinja z jedilnico. Za izgradnjo teh prostorov je bil sklenjen samoupravni sporazum, po katerem so uporabniki omenjenih prostorov združili 290 milijonov starih dinarjev.

kmetijstva, da ohranimo krajino naseljeno, da poživimo vse oblike družbenega življenja na vasi in v krajevni skupnosti.

Prisotnost kmetov na otvoritveni slovesnosti in izrečene želje govorijo o tem, da bomo morali v občini in republiki še veliko storiti za hribovske vasi, ki danes propadajo in so razselitveno in prehranbeno zaledje za Ljubljano in druga večja središča, med vojno pa so bila steber naše obrambe.

Prekmurske specialitete na Vrhniki

Mira Malbašič – TOZD Hotel Mantova

Pestrost gostinske ponudbe

V Ljubljani pogosto vidimo različne reklamne napise, ki vabijo na obisk značilnih pokrajinskih kuhinj. Namen takih prireditev je popestriti gostinsko ponudbo. Nič manj si pri tem ne prizadevamo vrhniški gostinci, ki že več let prirejamo »teden posebnosti prekmurske kuhinje.«

Tudi letos smo skupaj s hotelom Diana iz Murske Sobote in Turistično poslovno skupnostjo od 26. novembra do 1. decembra v Močilniku pri Vrhniki pod vodstvom Kolomana Serecanudili kulinarčne prekmurske specialitete.

Otvoritev »tedna prekmurske kuhinje« smo pripravili skupaj z Radensko in Ilirijo Vedrog, ki sta za prvi zabavni večer priredili družabne igre in poestrili prostor prireditve s simboličnimi darili, kot so svečke različnih barv, kozarci pestrih oblik, parfumi itd. Notranjost Močilnikove restavracije je z izrisanimi belimi štorčkami po oknih, širokimi listi platane, ki so bili podstavki za sveče na mizah, koruzo in drugimi predmeti, značilnimi za prekmursko pokrajino, okrasil Mile Bitenc, ki je tudi vodil prvi večer. Goste je vse

dni zabaval ansambel Baranja iz Murske Sobote, ki je z raznovrstno glasbo zadovoljil tudi najbolj zahtevne goste, na ogled pa je bila tudi razstava slikarke-samorastnice, Tatjane Kššir. Nikakor ne smemo pozabiti omeniti tega, da sta direktor Slavko Česen, in poslovodja Franci Šinkovec, vsak večer izžrebala gosta, ki je bil potem povabljen na zaključni večer, ki je bil konec nadvse uspešnega tedna prekmurske kuhinje. Dejali smo si, da bomo še naprej sodelovali in tako skrbeli za dobro počutje naših gostov.

To pa nikakor ne pomeni, da bomo nove kulinarčne specialitete ponudili šele čez eno leto, kajti že januarja bomo v restavraciji Močilnik priredili »teden kuhinje morskih rib.«

Zapisi ispod tezge

Prerastanje

Naš Mercator raste kao kvasac pa bi mi za čestitke svim pogonima i službama trebao ceo list. Umesto svima čestitacu našem zajedničkom grafikom.

O minulom radu

Kako ćemo iduće godine osvajati minuli rad? To možemo u stihu: Ako budemo dobro zapeli ništa nam neće izmaći iz šaka. samo, mnogo je očekivati da i minuli rad muzemo iz tetrapaka!

30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika

Proslava 30-letnice: slavnostna seja delavskega sveta

Jubilantje, delegati delavskega sveta in predstavniki družbenopolitičnih organizacij tozda po proslavi.

Kar se naučimo dobrega, to vrnimo ljudem!

Danes, ko se vsi trudimo za stabilizacijo gospodarstva, tudi trgovina ne more stati vstran. Večja produktivnost mora biti tudi naš imperativ, če hočemo doseči zastavljene cilje. V tem srednjeročnem obdobju smo si naložili zahtevno delo, ki ga bomo izvršili le z močno disciplino, prizadevnostjo in odgovornostjo vsakega izmed nas. Zgraditi nameravamo Center osnovne preskrbe v Metliki, ki bo po današnjih cenah veljal 15 starih milijard. Seveda tega denarja, za trgovino s 3000 m² koristnih površin, nismo sposobni zbrati sami, zato bomo skušali pritegniti širšo družbeno skupnost in poslovne partnerje.

Praznovanje obletnice tozda je tudi primerna prilika, da se spomnimo naših zvestih delavcev-jubilantov. Med nami so taki, ki danes praznujejo 10 in 20 let skupne delovne dobe, med njimi nekaj takih, ki so vsa ta leta vestno in mar-

30 let tozda Metlika

Metlika

Mesto ima 3000 prebivalcev in je sedež občine, ki meri 108 km² in ima 8000 prebivalcev. V teh krajih so prebivali Iliri, Kelti in Rimljani, Slovani so se tu naselili ob koncu 6. stoletja. Metlika je dobila mestne pravice leta 1365. V srednjem veku je bila sedež deželnega glavarja in močno protestantsko središče. Turki so jo takrat večkrat napadli in opustošili.

Do druge svetovne vojne je bila Metlika predvsem trgovsko in obrtno središče, ker so šle skozi Metliko vse važnejše cestne poti proti Jadranu in Bosni. Leta 1914 je Metlika dobila železnico. Med drugo svetovno vojno je bila okupirana, večkrat napadena in porušena. V osvobodilnem boju so sodelovali skoraj vsi prebivalci, mnogo med njimi jih je padlo.

Po vojni je bilo mesto obnovljeno. Začeli so graditi tovarne, ceste, šole. Danes je Metlika industrijsko mesto z več kot 3000 zaposlenimi delavci, predvsem v tekstilni industriji. V okolici je razvito kmetijstvo, predvsem vinogradništvo.

Metlika spada med razvite občine. Tozd Metlika iz delovne organizacije M-Rožnik je nosilec razvoja trgovine v občini.

S slavnostne seje delavskega sveta

Ob občinskem prazniku, 26. novembra 1981, so s slavnostno sejo delavskega sveta tozda Metlika (DO M-Rožnik) proslavili 30-letnico podjetja. Delegatom delavskega sveta, jubilarantom, predstavnikom družbenopolitičnih organizacij tozda in drugim povabljenim je o razvoju podjetja spregovoril direktor Janez Videtič.

Slavljenici so dobili nagrade. Izročil jim jih je Anton Ambrožič, predsednik osnovne organizacije sindikata. Vse foto je prispeval: Janez Žele

Od Splošnega trgovskega podjetja Metlika do danes

Metlika, 26. novembra 1981

Tozd Metlika letos praznuje 30-letnico

Z odločbo občine Metlika je bilo 1. oktobra 1951 ustanovljeno Splošno trgovsko podjetje Metlika, z desetimi zaposlenimi in dvema trgovinama za prodajo na drobno. Ti sta bili v današnji poslovalnici Pri Šturmu in v Manufakturi v Muhatovi hiši. Ob koncu leta se je tema dvema pridružila prodajalna Vojno-trgovskega podjetja, ki se danes imenuje Špecerija-steklo.

Že naslednje leto je bila odprta trgovina z železnino, gradbenim in elektro materialom na Trgu svobode. Seveda so bila takrat tudi osnovna sredstva silno skromna, od okrajnega magazina smo dobili pisalni stroj, tri pisalne mize in star dostavni avto. Vse prodajalne so bile zastarele, z opremo izpred vojne in niso bile primerne za normalen razvoj trgovine. Delitev dohodka, čistega dohodka oziroma ostanka dohodka je bila taka, da o novogradnjah ni bilo misliti, kajti obdavčitev ostanka dohodka je bila tudi 100-odstotna. Za sklade je ostal le tisti denar, ki smo se mu delavci odpovedali od osebnih dohodkov. Z njim smo dopolnjevali opremo in leta 1952 kupili nov dostavni avtomobil.

Kljub vsem tem težavam je podjetje leta 1955 s pomočjo občinskih investicijskih in stanovanjskih sredstev odkupilo in obnovilo v Kambičevih garažah poslovalnico Bife-delikatesa, kasneje pa nad njimi še stanovanje, ki smo ga preuredili v upravne prostore. Poslovalnico smo do danes že trikrat preuredili in tudi precej povečali.

Ko se je v tistih časih tudi pri nas začel motoristični in avtomobilski razvoj, smo začeli prodajati bencin in plinska olja, seveda le iz sodov. Zato smo zgradili najprej manjšo bencinsko črpalko, ki je postala kmalu premajhna. Povezali smo se z ljubljanskim Petrolom in zgradili za tisti čas moderno črpalko, ki dela še danes. Takrat prodaja bencina skoraj ni bila omembe vredna, danes pa kar 30 odstotkov od skupnega prometa odpade na prodajo goriv.

Leta 1960 smo odprli poslovalnico Oprema, naslednje leto preuredili Špecerijo-steklo. Ko je kmetijska zadruga Metlika prenehala s trgovsko dejavnostjo, smo od nje

prevzeli trgovino Železnina v Metliki in trgovine z mešanim blagom na Račoviči, Gradcu in Podzemlju. Podjetje je tako imelo 11 prodajaln.

V šestdesetih letih se je naša industrija že tako razvila, da ni bilo več vprašanje nekaj narediti, ampak to prodati. Zato smo začeli razmišljati o razvijanju trgovske mreže pri nas. Dosežek prizadevanj kolektiva, vodstva podjetja in občinske skupščine, je bil združitve s trgovskim podjetjem Mercator iz Ljubljane. Leta 1964, 1. aprila, smo postali Poslovna enota Mercator Metlika s svojim obračunom, žiro računom in pravico do najemanja kreditov in se vključili v sistem združevanja sredstev za investicije. Iz združenih sredstev smo že leta 1966 preuredili in odprli Blagovnico v Metliki, dve leti kasneje pa zgradili Samopostrežbo. Za prenove trgovin smo vedno uporabljali le lastna sredstva, seveda to ni bilo lahko, saj je bila oprema ponekod stara 40 in več let.

Danes imamo 14 prodajaln, letošni promet bo okoli 27,5 milijard starih din, v tozdu dela 95 delavcev. Omeniti moramo tudi to, da v teh tridesetih letih nismo samo gradili in obnavljali, ampak smo skrbeli tudi za socialno varnost delavcev. Že nekaj let imamo toplo malico, zgradili smo tri stanovanja, delavcem dajemo tudi stanovanjska posojila in tako danes nimamo večjih stanovanjskih problemov.

Vsega tega ne naštevamo kar tako. Letos, ko praznujemo 30-letnico podjetja, ko se spominjamo prehojene poti, težav, naporov in uspehov, se zavedamo, da so bili porodni in razvojni koraki trgovine težki, vendar smo jih vedno uspešno usmerjali naprej.

Jubilantje, z deset in dvajset let delovne dobe, mnogi med njimi ves ta čas pri tozdu. Od leve proti desni stojijo Milena Špringer, Janez Videtič, Sonja Čečelič, Leopold Švajger, Vida Molek, Anica Matjašič, Ilija Goleš in Anton Šikonja. Na sliki manjkajo Vida Sumina, Dušan Turk in Nevenka Žlogar.

ljivo delali v tozdu. To naj bo za nas vse spodbuda za boljše in plodnejše delo. Menim, da se boste strinjali, da smo v teh letih, tudi sam sem med jubilarji, še vedno lahko učinkoviti, prodorni in uspešni, saj se mi zdi, da nam vsem ne manjka delovnega elana.

Želim, da vsi svoje delovne izkušnje prenašamo na mlajše sodelavce, učence in stipendiste. Izkušnje, pridobljene v trgovini med ljudmi in z ljudmi, so velika življenjska šola. Kar se naučimo dobrega, to moramo vrniti ljudem. Tako bo zadovoljen naš sodelavec, kupec v trgovini, vsak, s katerim se srečamo, kar je konec koncev tudi naš cilj. Če bomo dosegli to, potem tudi dobri gospodarski rezultati ne bi smeli manjkati.

Rad bi se zahvalil vsem delavcem, ki so pomagali razvijati naš tozd. Vsem, posebej še jubilarantom, želim veliko uspehov in zadovoljstva.

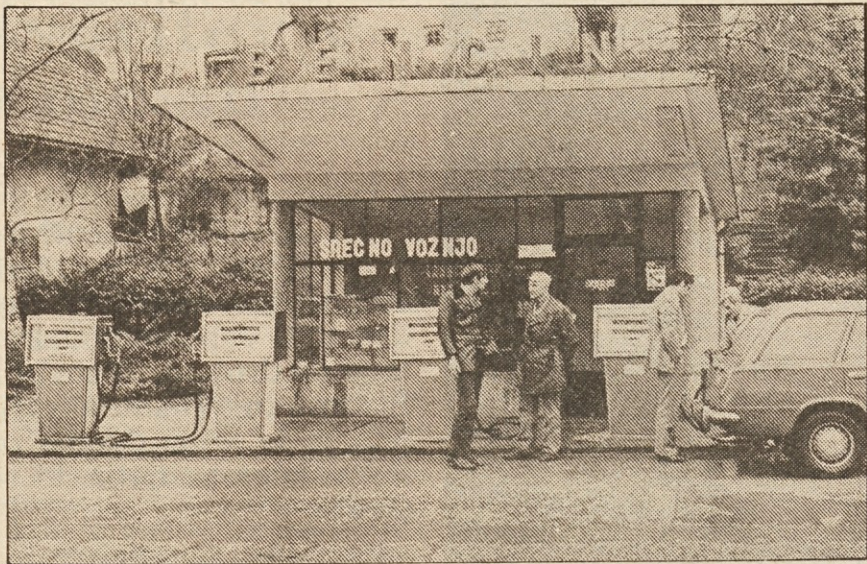
Janez Videtič
direktor tozda Metlika

30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika

Temeljni kamni in mejniki razvoja tozda Metlika

Poslovalnica 1, pravijo ji Pri Šturmu, eden od dveh temeljnih kamnov leta 1951 ustanovljenega Splošnega trgovskega podjetja Metlika. Tu je bila prva leta tudi uprava podjetja.

Po nam znanih podatkih ima edino tozda Metlika bencinsko črpalko, ki je tu že dolga leta. Prva je bila majhna, takrat so bencin in

olje prodajali le v sodih, po povezavi s Petrolom so zgradili novo in večjo.

Nekaj delavk in delavcev iz Samopostrežbe. V tozdu Metlika imajo mlad kolektiv, saj je poprečna sta-

rost 95. zaposlenih 30 let, imajo pa še 20 učencev v gospodarstvu in usmerjenem izobraževanju.

Besedilo in slike: Jože Rozman

Že leta 1964 se je metliška trgovina pridružila Mercatorju kot po-

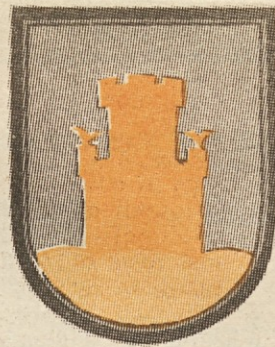
slovna enota. Prvi rezultat združevanja sredstev je bila leta 1966 pre-

novljena Blagovnica sredi Metlike.

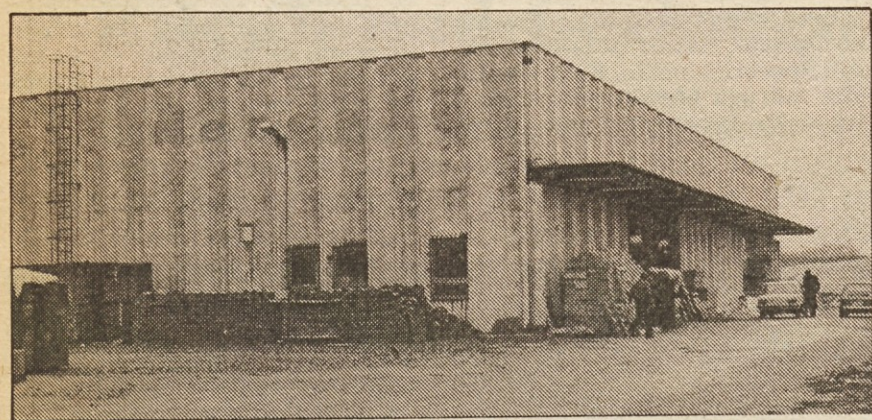

Če pri prehranbenem blagu tozda Metlika pokriva skoraj vse potrebe občanov, pa je ta delež pri gradbenem materialu, beli tehniki in

drugem tehničnem blagu, manjši. Na sliki: delovni trenutki v maloprodajnem skladišču.

**30 let
tozda
Metlika**

Maloprodajno skladišče neprehrambenega blaga je bilo odprto lani in meri 1320 kvadratnih me-

trov. V njem je bila letos jeseni razstava in prodaja pohištva.

Od ustanovitve podjetja do leta 1978 je bil njegov direktor Franc Kobe, vseskozi gonilna sila razvoja metliške trgovine, točneje tozda Metlika. Ob letošnjem občinskem

prazniku je za te zasluge dobil plaketo občine Metlika, ki mu jo je podelil predsednik občine Franc Vrvišar (na desni). Foto: Dolenjski list.

Tudi marca 1968 odprta Samopostrežba je bila zgrajena iz združenih sredstev. Danes v njej prodajo polovico prehranbenih izdelkov od skupne prodaje v tozdu. Največji promet je v petkih popoldne, ko se hrvaški delavci vračajo do-

mov s tedenskega dela po Sloveniji. Sicer pa več kot polovica od osmih prehranbenih trgovin ne daje dohodka. Tozda Metlika je nosilec razvoja trgovine v občini in zadovoljuje okoli 90 odstotkov potreb po prehranbenem blagu. Ker

pa so Metličani taki, da radi nakupujejo tudi drugje, kot pravijo sami, se trgovci iz tozda Metlika, ki so močno navezani na hišo Mercator, trudijo potrošnike prepričati, da lahko zadovoljijo skoraj vse njihove potrebe.

30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika • 30 let tozda Metlika

Priprava osnutkov plana

Zalka Vičič – DSSS

Za četrtno večji celotni prihodek

Leto 1982 je prvo leto realizacije srednjeročnega plana 1981–1985 in samoupravnega sporazuma o temeljih plana Mercatorja za obdobje 1981–1985. V izdelavo planov se morajo aktivno vključiti vsi nosilci planskih obveznosti in družbenopolitične organizacije. Osnutek plana za prihodnje leto mora temeljiti na kar najbolj natančni oceni poslovnih rezultatov v letošnjem letu.

Zavedati se moramo trenutnega gospodarskega položaja, ki ga zaostruje visoka stopnja inflacije, padec realnih osebnih dohodkov in s tem kupne moči prebivalstva, pomanjkanje posameznih proizvodov na trgu, pomanjkanje surovin...

Postaviti moramo kar najrealnejšo sliko plana, ki bo predvidevala realni fizični obseg prometa, vsaj enak letošnjemu; nominalna rast celotnega prihodka bo tako beležena s 125 indeksnimi točkami. Na predvideno povprečno rast cen odpade 20%; dohodek se bo tako povečal za 22%, osebni dohodki in skupna poraba pa v odvisnosti od doseženega dohodka ter v skladu z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982.

Osnutek plana M-Nanosa

V M-Nanosu je predvidena nominalna rast prodaje blaga za 23% – v grosistični prodaji za 21% in v detajlistični za 24%. Zaradi zamrzovanja cen se bo bruto razlika v ceni povečala le za 21%, nabavna vrednost prodanega trgovskega blaga pa za 23%; odstotek neto razlike v ceni bo tako znašala 14,05. Povprečne zaloge trgovskega blaga naj bi se povečale le za 6% in bi se v prihodnjem letu obrnile 7,62-krat.

Celotni prihodek se bo povečal za 24%, na račun prodanega blaga za 25%, medtem ko se bo od obresti in storitev gibal v okvirih letos doseženega. Glede na stopnjo rasti cen je predvidena hitrejša rast porabljenih sredstev od celotnega prihodka, saj jih označuje indeks 124,4. Materialni stroški bodo narasli za 23,4%, predpisana amortizacija za 15,5%, nabavna vrednost pa za 24,5%.

Dohodek in njegova razporeditev

V 1982. letu je za M-Nanos predviden dohodek 602.539.050 dinarjev. Znesek obresti za kredite se bo povečal za 2%, sredstva za skupno in splošno porabo ter dru-

ge obveznosti pa za 17%. Prispevki skupnim službam delovne organizacije bodo, zaradi organizacijskih sprememb v letošnjem letu, za 25% večji.

Prispevki službam sozda bodo večji za 18%. Znatno se bo povečala amortizacija nad predpisano stopnjo, ki jo označuje indeks 215; čisti dohodek bo tako večji za 22%.

Masa sredstev za bruto OD se giblje v možnih mejah rasti, ki jih dopušča družbeni dogovor, in v odvisnosti od rasti dohodka; to povečanje kaže indeks 117,2. Stanovanjski sklad je planiran za 23,4% večji kot letos.

Planiran je ostanek dohodka v višini 72.753.269 dinarjev. Od tega bo odpadlo 46,1% na poslovni sklad, 17,8% na rezervni sklad in 36,1% na sklad skupne porabe.

Iz navedenih podatkov ugotavljamo, da akumulativna sposobnost iz leta v leto pada in jo v planu predvidevamo za 53.130.769 dinarjev, odstotek akumulacije pa je 0,84.

Planirani povprečni čisti OD na zaposlenega je 11.050 dinarjev in še vedno zaostaja za rastjo povprečnega OD na zaposlenega v trgovini SRS oziroma je realni čisti OD na zaposlenega padel za 16 do 20%.

Produktivnost (povprečna mesečna vrednost prodaje na zaposlenega) bo naraščala za 22%, dohodek na zaposlenega pa za 19,4%. Kot smo že ugotovili, bo celotni prihodek narasel manj kot porabljena sredstva, kar pomeni slabšo planirano ekonomičnost od letošnje.

Zaradi počasnejše rasti zalog trgovskega blaga in povprečno angažiranih poslovnih sredstev ter hitrejši rasti dohodka bo planirana rentabilnost večja za 14,5%.

Osnutek plana za leto 1982 je zastavljen v okviru določenih normativov družbenega dogovora in resolucije o politiki družbenega plana občine Postojna za obdobje 1981–1985 v letu 1982.

Iz dela samoupravnih organov

Franč Čuk – DSSS

V ospredju rezultati poslovanja

Osrednji točki dnevnega reda 13. seje delavskega sveta M-Nanosa, ki je bila 11. novembra, sta bili obravnava devetmesečnih rezultatov poslovanja in sprejem srednjeročnega plana.

Obširno poročilo o rezultatih poslovanja je bilo že objavljeno v zadnji številki Nanosovega Vestnika. Delavski svet ni sprejel posebnih ukrepov za izboljšanje poslovanja, saj že doslej sprejeti ukrepi zadostujejo in so izvrševalni, tako da se postopoma odpravljajo subjektivni vzroki nezadostne učinkovitosti gospodarjenja.

Delegati so soglasno sprejeli srednjeročni plan delovne organizacije za obdobje 1981–1985, saj so bile vse pripombe usklajene že v poprejšnji obravnavi. Srednjeročni plan je usklajen s samoupravnim sporazumom o temeljih planov delovne organizacije in sozda. Na podlagi ugotovitve, da so delavci tozda na zboru sprejeli samoupravni sporazum o oblikovanju cen, je delavski svet določil stopnje odvisnosti stroškov za oblikovanje cen. Uporaba stopenj odvi-

snih stroškov, ki jih je dovoljeno vkalkulirati v cene, bo nedvoumno nekoliko vplivala na boljši poslovni rezultat, kar se bo poznalo šele prihodnje leto.

Sprejet je bil novi pravilnik o inventurah, ki je v skladu z novim zakonom o knjigovodstvu.

Nekoliko enostavno (pa tudi poceni) smo se lotili iskanja zaščitnega znaka naše delovne organizacije, zato se niti IO niti delavski svet nikakor nista mogla odločiti. Na tej seji je končno padla odločitev: delavski svet je sprejel predlog zaščitnega znaka v obliki valovite črke N.

Predlog za določitev enotnega predloga za povečanje kilometrine je bil umaknjen z dnevnega reda; do prihodnje seje bo treba pripraviti nov, bolj utemeljen predlog, zlasti glede stroškov za te namene po posameznih tozdih.

Leto I

Ljubljana, december 1981

št.: 8

V M-Nanosu vse bolj prodira spoznanje, da brez ugotavljanja učinkovitosti dela in temu ustrezne udeležbe v delitvi osebnih dohodkov ne moremo pričakovati dobrih delovnih rezultatov, vendar pa je v obstoječih razmerah potrebno najprej poenotiti sistem določanja vrednosti delovnih nalog in opravil ter nato uveljaviti

sistem učinkovitosti dela. Oboje je zelo zahtevna in odgovorna naloga. Izhodišča in osnovne vrednosti opravil je v osnutku izdelala komisija za delitev OD, ki jo je imenoval delavski svet delovne organizacije. Na posnetku je utrinek iz dela te komisije. Fotoarhiv M-Nanosa

Poslovna uspešnost grosistične dejavnosti močno zavisi tudi od dobro organizirane transportne dejavnosti, na kar pa bistveno vpliva kakovostno vzdrževanje avtoparka. V postojnskem tozdu Grosist je vsa skrb za tekoče vzdrževanje in zahtevna popravila v

rokah Janka Milavca, vodje mehanične delavnice. Njegova skrb in strokovnost 33-letnega dela se jasno odraža v dobrem stanju vozil in v zelo kratkih rokih popravil. Na uspeh svojega lastnega dela in dela sodelavcev je lahko ponosen. Fotoarhiv M-Nanosa

Naša gradbena skupina in mehanična delavnica sta že vrsto let čakali na ustrezen prostor, ki bi omogočil pripravo dela, vodenje evidenc, izdelavo delovnih nalogov in obračunov dela, shrambo orodja itd. V ta namen smo pred dnevi izpraznili arhivski prostor pri mehanični delavnici. Ker je bil

ta prostor tako težko pričakovan, so ga naši sodelavci temu ustrezno slovesno odprli s posebnim ključem. Rešitev sodi k prizadevanjem, da bi našo gradbeno skupino ustrezno organizirali in usposobili za izpolnjevanje zahtev investicijskega vzdrževanja. Fotoarhiv M-Nanosa

V spomin

Tone Malnar

V življenju je mnogo krutih resnic, katerih neizprosnosti se bojimo in ki jih le težko dojamemo. Med njimi je tudi ta, da med nami ni več Toneta Malnarja, našega dolgoletnega sodelavca. Izgubil je poslednji boj z boleznijo, ki ji je zaradi neizmerne ljubezni do življenja in ljudi kljuboval mnogo let.

Težko nam je ob misli, da ne bomo več srečevali njegove vedrine, skromnosti in iskrene človeške topline, ki jo je nesebično razdal sodelavcem, prijateljem in znancem. Te njegove svetle lastnosti so zrastle iz življenja fanta, rojenega v vasi Stari kot na Kočevskem. Ko je izgubil starše je kot najstarejši od petih otrok prevzel težko dolžnost očeta in matere hkrati za svoja brata in sestre. Njegova mladost je bila polna trdega dela in od-

govornosti. Veselja, tako značilnega za mlada leta, skoraj ni poznal.

Poklicna pot ga je vodila od učenca in trgovskega pomočnika v Kočevju, poslovođe v Dragi, Loškem potoku in Cerknici, do trgovskega potnika in komercialista na Rakeku in v Postojni.

Delovni kolektiv M-Nanosa se ima za svoje uspehe v marsičem zahvaliti tudi njegovemu neutrudnemu delu. Bogatega znanja in izkušenj ni sebično skrival v sebi, temveč jih je razdal svojim sodelavcem. Predvsem mlajši vemo, kako velikodušno in tovariško nam je pomagal, ne le v naših poklicnih zadregah, temveč tudi v življenjskih stiskah.

Te njegove lastnosti so dobro poznali tudi vsi tisti, s katerimi je poklicno sodeloval. Vedno je poudarjal, da so za naše delo pristni in topli medčloveški odnosi še kako pomembni. Poleg rednega dela se je v vseh letih aktivno tvorno zavzemal za krepitev samoupravnih odnosov in družbenopolitične aktivnosti. To vedo predvsem njegovi sodelavci iz tozda Izbira, kjer je bil dve leti predsednik delavskega sveta.

Naš Tone je bil nepogrešljiv delovni tovariš, pa tudi družinski oče in mož v pravem pomenu besede. Pred leti je z vso skrbnostjo dobrega gospodarja zgradil za družino topel in prijeten dom. V zadnjih mesecih, ko ga je bolezen iztrgala od dela, je za njim ostala velika praznina, vendar smo z njimi vred upali, da se bo vrnil. Poln vere v življenje je bil tudi vselej, ko smo ga obiskovali v bolnišnici. Zato danes toliko težje dojemamo neizprosnost življenjske resnice. Med nami ne bo več sodelavca, prijatelja, človeka, ki zasluži, da o njem pišemo z velikimi črkami in da ga ohranimo v trajnem, svetlem spominu.

Dan republike smo pri M-Nanosu slovesno pričakali. Na predpraznični dan so naše sodelavke s pevskim zborom in folklorno skupino postojnske osnovne šole ter z vojniki postojnskega garnizona pripravile program, ki je nabito polno dvorano navdu-

šil. Na levem posnetku je pionirski pevski zbor med izvedbo pesmi Jugoslavijo. Zboru se je pridružila še folklorna skupina in zaplesala kolo (v sredini). Po končanem programu se je prijetno vzdrušje nadaljevalo. Tiste sodelavke, ki se jim ni mudilo domov,

so se rade odzvale povabilu in odplesale narodni ples ob odlični spremljavi harmonikaša iz garnizona (posnetek desno). Fotoarhiv M-Nanosa

Skrb za zdravje, delovno sposobnost in življenjsko vitalnost

Irena Jurca – TOZD Izbira

Pregledi v zdravilišču

Organizirana skrb za zdravstveno varstvo zaposlenih je zakonska in tudi človeško humana naloga, na katero žal večkrat pozabimo. Premalo se zavedamo dejstva, da smo ob velikih obremenitvah življenja in dela pred bolezenskim vplivom pogostokrat nemočni in da največkrat v stiski s časom tudi lastno zdravje zanemarjamo.

V tozdu Izbira je osnovna organizacija sindikata že pred leti dala pobudo, ki jo je kolektiv sprejel: pri delitvi dohodka izločimo tudi sredstva, potrebna za preventivno zdravstveno varstvo.

Na osnovi sklepov smo sprejeli program za sistematične zdravstvene preglede v zdravilišču Rogaška Slatina, kjer letno vsestransko pregledajo povprečno 15 naših sodelavk. Vrstni red temelji na starosti in zdravstvenem počutju; doslej je bilo na pregledu 92 naših sodelavk.

Pred dnevi so se vrstile iz zdravilišča udeleženke letošnjih preventivnih pregledov, ki so na vprašanje o koristnosti in smiselnosti teh pregledov povedale:

Marija Čelhar, natakarka v Centru: »Takšna oblika skrbi za zdravje delavcev je zelo primerna in sprejemljiva, saj bi za zdravstveni pregled v zdravilišču Rogaška Slatina porabila najmanj 5 do 7 delovnih dni in še je vprašljivo, če bi mi to splošni zdravnik omogočil. Tridnevno bivanje v zdravilišču mi je pomenilo tudi delno sprostitev in razbremenitev od družinskih in delovnih skrbi.«

Valči Kerlatec, oddelkovodnica v postojnski blagovnici: »Zelo primerno in koristno je, da na enem mestu opraviš zdravstveno kontrolo. Strinjam se s takšno

obliko zdravstvenega varstva delavk, zaposlenih v tozdu, menim pa, da ne bi kazalo zniževati starostne meje udeleženk pod 32 let, ker pri tej starosti bolezenska znamenja še ne nastopajo v tolikšni meri, kot v kasnejših letih.«

Martina Kozovinc, finančna manipulantka na upravi tozda: »Nikoli ne preverjamo lastnega zdravja, razen takrat, ko je to nujno potrebno. Kaj, če je takrat že prepozno? Preventivni zdravstveni pregledi so odlična zamisel, ki jo je treba nadaljevati.«

Vanda Ogrizek, referentka za DPP službe tozda: »Zaradi časa, v kakršnem živimo, zanemarjamo skrb za lastno zdravje in s tem škodimo sebi in družbi. Preventivna kontrola zdravja je organizirana oblika zdravstvenega varstva, ki jo je potrebno nadaljevati in ki naj bi bila trajna.«

Prepričani smo, da bi kaj podobnega povedale vse udeleženke. To obliko zdravstvene preventive moramo seveda dopolnjevati tudi z drugimi oblikami varstva: poskrbeti moramo za ustrezno zaposlitev tistih sodelavcev, ki imajo zaradi slabega zdravja ali invalidnosti pri svojem delu težave, ustrezen odnos pa mora pokazati tudi do starejših sodelavk in sodelavcev.

Humor v delovni halji

Franček iz Kopra

Praznovati pa znamo...

Pa še kar disciplinirano, brez samoupravnih dogovorov in podpisov gre. Potreben je samo bežen pogled v koledar in že vsak samoupravljalec izračuna, ali se prazniki uradno podaljšajo ali ne.

Da lahko vsako praznovanje res temeljito izkoristimo, se moramo nekaj dni prej pripravljati in kje bi se drugje, če ne na delu. Tam je službeni telefon, tam so svetovalci – v slogi je moč in več ljudi več ve.

Na letošnji dan republike smo se začeli pripravljati že okrog 26. novembra, potem pa smo praznovali tja do 2. decembra, tisti, ki delajo v kakšnem »dobro stoječem« podjetju, kakršno je na primer Tomos, pa so praznovali vse tja do 7. decembra. Kdor zna, ta zna. Pa nisem egoist: najdaljše praznovanje bi privoščil uslužbencem urada za cene.

Dva dni pred praznikom me je pozdravil prijatelj:

»Vesele praznike! Greš na kozareček?«

Kdo ne bi sprejel vabila v čast praznika – saj sem vendar Jugoslovčan in mi je vsaka takšna ali podobna stvar dobrodošla. Nerodno je bilo le to, da se je ta kozareček zavlekel v zgodnje ure. Pa kaj zato, saj je bil vendar v čast praznika!

Najboljšo oceno praznikov mi je dal znanec Jaka, individualni samoupravljalec, rekoč: »Naj živijo predprazniki, prazniki in poprazniki – samo da mi ni treba delati!«

Pa niti ni tako lahko praznovati tri, štiri ali pet dni. Po dolgotrajnem praznovanju se je treba pogovoriti, kako je bilo, in kje bi se drugje, če ne na delu. Tudi ta značilnost je del našega življenja.

Imamo pa tudi srečnejše, ki praznujejo 365 dni na leto, ki za vsako priložnost najdejo celo vrsto opravičil.

Zame so prazniki prava mora.

»Franček, danes gremo sem, jutri tja, za terek pa rezerviram vožnjo v Trst!« je gospodovalno predložila načrt moja praznična Franca, ki ne trpi ugovora. Hvala koledarju, da sem po

štirih dneh spet lahko šel na delo, kjer sem lahko v miru začel razmišljati o prihodnjih praznikih in njihovem učinku na delovnega človeka.

Z veseljem sem se vrnil na delo, a kaj, ko bomo komaj prišli za delo, pa bodo spet prazniki. Še sreča, da je konec leta, ko vam Franček vsem skupaj vošči:

Sreče poln koš za vas in vaše drage, uspeha v ljubezni, službi in doma, denarja kol'kor si želite, pa še zdravja kar za dva!

Inventura stanja je pomembna in zahtevno opravilo. Obseg grosističnega poslovanja je tolikšen, da mora biti vsaj enkrat na leto temeljito preverjeno stanje nabave, prodaje, zaloga, pojav nekurantnega blaga, stanje blaga za odpis, pa tudi številčnost in stanje osnovnih sredstev ter drobnega inventarja. Od pravičnega popisa in izvedbe inventure je v veliki meri odvisna uspešnost poslovanja in dela, saj dobimo tudi realen vpogled v pravilnost poslovnih odločitev za nazaj in za naprej. Na posnetku je inventurna komisija pri delu v tehničnem skladišču v Postojni. Fotoarhiv M-Nanosa.

Korl in Vencel

Korl: Sinoči sva z ženo načrtovala, kam za Silvestrovo. Kam boš ti zarajal?

Vencel: Jaz ne bom razmetaval denarja, saj je povsod po 90 do 120 dinarjev na osebo. Doma bom le-

po z družino, tako kot večina ljudi. **Korl:** Jaz pa sem se odločil, da bom celo trinajsto plačo pognal, saj samo enkrat živim.

Vencel: Mogoče imaš prav, samo ne vem, kje boš dobil to trinajsto plačo? Menda nisi ženi že kaj obljubil?

Korl: Zakaj pa ne, saj sem ujel pogovor celo o štirinajsti!

Vencel: Ti si menda ujel pogovor o štirinajsti diviziji!

Korl: Že mogoče. Vem samo to, da vedno potegnem kratko.

Vencel: Korl, pojdiva delat, da bova dobila vsaj dvanajsto plačo.

Korl: No, če že midva ne bova silvestrovala, vsaj zaželiva vsem ostalim, naj ga veselo dočakajo in naj se lepo počutijo v novem, 82. letu!

Mercator **nanos**

Nanosov vestnik, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator – Ureja uredniški odbor – Odgovorni urednik priloge Franc Glazar (telefon: (067) 21-441) – Tisk ČGP Delo – Naklada 11.600 izvodov

• Pravnik svetuje • Pravnik svetuje • Pravnik svetuje •

S to številko Nanosovega vestnika začnemo objavljati odgovore na pravna vprašanja, ki nam bodo posredovana za rubriko Pravnik svetuje. Poleg tega bomo v tej rubriki objavljali tudi probleme, ki se pojavljajo pri delu, predvsem tiste, ki so povezani z zakonitim poslovanjem in pravičnim ravnanjem z blagom. Vabimo vse bralce, da morebitna vprašanja posredujejo na naslov: Mercator-Nanos, pravna služba – za rubriko Pravnik svetuje.

Danes obravnavamo enega od problemov, ki so pogosti tako v maloprodaji kakor tudi v grosističnem poslovanju.

Roki trajanja blaga

V 6. členu zakona o zdravstveni neoporočenosti živil in predmetov splošne rabe (Ur. list. SFRJ št. 55/78) je določeno, da veljajo za higiensko oporečna tudi živila oziroma predmeti splošne rabe, ki jim je potekel rok uporabnosti, naveden v njihovi deklaraciji. Živilo je torej oporečno, brž ko poteče rok uporabnosti ne glede na to, ali je takšno živilo že škodljivo ali ne.

Sankcije za takšen prekršek so zelo ostre. Po 29. členu navedene-

ga zakona je za gospodarski prestop kaznovana tako organizacija združenega dela kakor tudi odgovorna oseba – prva z denarno kaznijo od 5.000,00 do 10.000,00 dinarjev.

Velja še opozoriti, da sta organizacija in odgovorna oseba oproščeni odgovornosti, če živilo, kateremu je pretekel rok uporabe, izločita iz prodaje, če živilo odstranita s prodajne police in postavita v skladišče ali na drug primeren kraj. Pri tem je obvezno na živilo prilepiti listek z navedbo »izločeno iz prodaje«, ker sama odstranitev s prodajne police še ni dokaz, da je blago tudi izločeno iz prodaje. Prav naši delavci večkrat pozabijo in jih ob pregledu na to opozori šele inšpektor, vendar je takrat že prepozno.

Istočasno moramo opozoriti še na vprašanje obravnavanja blaga v samem skladišču. Pogosto slišimo stališče, da blaga v skladišču ne moremo obravnavati kot blago v prodaji. Takšno stališče so nepravilna: kakor kažeta zakonodaja in sodna praksa, moramo blago v skladišču trgovine in grosističnem skladišču obravnavati kot blago v prodaji.

Trgovec Jaka

NOVICE IZ SEVEROVZHODNE SLOVENIJE

Leto I Ljubljana, december 1981 št.: 11

Iznajdljivost v iskanju notranjih rezerv

Jože Makovec – M-Sloga, Gornja Radgona

Ceneje do novih prostorov

V naši delovni organizaciji Mercator-Sloga, Gornja Radgona že dalj časa primanjkuje primernih prodajnih in skladiščnih prostorov, zato smo temu problemu v letu 1981 namenili posebno pozornost.

Razmišljali smo o razširitvi nekaterih prodajnih in o gradnji novih skladiščnih prostorov, vendar zaradi trenutne družbenoekonomske situacije to ni bilo mogoče. Nato smo pregledali vse obstoječe prodajne in skladiščne prostore, če res služijo svojemu namenu in če so dobro izkoriščeni. Pri poslovnih enotah Železnina smo ugotovili, da je skladišče v kletnih prostorih pod prodajalno neizkoriščeno, saj služi le za odlaganje smeti in v ropotijo. Spoznali smo, da bi bilo mogoče neizkoriščene prostore preurediti v primerne prodajne prostore.

Pripravili smo načrt za preureditev. Toda že v začetku so nastali problemi, ker se nekateri s preureditvijo niso strinjali in so zatrjevali, da tehnično ni izvedljiva zaradi li, da tehnično ni izvedljiva zaradi same stavbe. Kljub temu smo zaradi vztrajnosti nekaterih delavcev uspeli. Ko smo pričeli dela, smo imeli nekaj težav s pristojnimi organi pri občini, saj so zahtevali vrsto dokumentov, ki so bili po naši presoji nepotrebni, vendar se je pozneje vse uredilo, čeravno je to seveda vplivalo na povečanje stroškov in tudi delo se je zavleklo. Kljub težavam smo delo pripeljali do konca.

Pridobili smo 77,64 kvadratnih metrov lepih prodajnih prostorov, v katerih lahko strankam ponudimo vse potrebščine za vodovod,

toplotni material in opremo za sanitarne prostore. Celotna preureditev je stala 440 tisoč dinarjev. Danes smo vsi delavci ponosni na te prostore, tudi tisti, ki se prvotno s tem niso strinjali, posebej še tisti, ki so našli način, kako ceneje do prepotrebni prodajnih prostorov.

S preureditvijo novega prostora so potrošniki v Gornji Radgoni zelo zadovoljni, tako smo rešili problem poslovne enote Železnina.

V zadnjem času smo asfaltirali in ogradili dve odprti skladišči za gradbeni material, lotili smo se preureditve skladišča pri poslovni enoti Konfekcija v prodajne prostore. S preureditvijo smo pridobili 62 kvadratnih metrov lepih prodajnih prostorov. Tudi pred preureditvijo teh prostorov so nekateri v delovni organizaciji močno nasprotovali in glasno kritizirali, vendar so se kmalu prepričali, da je bila zamisel pravilna. Preureditev je stala 200 tisoč dinarjev.

V obe prodajalni smo montirali novo opremo Alprema iz Kamnika in delno izvedli zamišljeno specializacijo prodajaln v Gornji Radgoni.

Že prvi mesec po preureditvi se je promet v prodajalnah bistveno povečal. V delovni organizaciji še razmišljamo o tem, ali bi v času težav z naložbami našli še kakšen prostor, ki ne služi svojemu namenu, in ga spremenili v prodajalno.

Akcija posaditve brez v Slovenji vasi. Foto: Kristina Antolič.

Z mislimi v hiši cvetja

Kristina Antolič – MIP Ptuj

88 belih brez

V spomin na revolucionarja, borca, komunista, prvega voditelja nevrščenosti, ki je osvetljeval našo bodočnost, osebnost, ki nas je skozi vojno vihor pripeljala v mir in sožitje med narodi in narodnostmi, TITA, smo v mesecu novembru posadili 88 belih brez.

Akcija je tekla vse od pomladi. Ker je okolica skladišča tozda Ve-

leprodaja v Slovenji vasi pusta, smo se odločili, da ta drevesa posadimo prav v tem kraju. Zaposleni v skladišču so teren za posaditev skrbno pripravili, skopali jame in navozili zemljo. Omeniti velja tudi to, da so uredili zelenico okrog kontejnerjev, ki služijo za pisarniške prostore skladišča in posadili rdeče vrtnice.

Dan, ko smo presajali drevesa, je bilo na akciji lepo število delavcev našega kolektiva, čeprav je bilo vreme mrzlo in pusto. Sonce sicer ni našlo poti med nas, pa vendar so bile naše misli daleč – ob belem marmorju na Dedinju 5.

Devetmesečni pregled poslovanja M-Jelše

Majda Klajnšek – M-Jelša, Šmarje pri Jelšah

Dober gospodar ni vedno nagrajen

Velikokrat ne moremo oceniti gopodarjenja le s številkami in indeksi, samo v primerjavi z nekim preteklim obdobjem, pač pa nam šele analiza primerjav enotnih kazalcev s podobnimi delovnimi organizacijami pove več, zlasti če to ugotavljamo za večletno obdobje.

Prodaja ne dosega inflacijske stopnje

V letošnjih devetih mesecih smo v M-Jelši prodali za 512.182.545 dinarjev blaga. Nominalno smo v primerjavi z lanskim letom povečali promet za 34,8%, vendar pa moramo upoštevati, da so se v enakem obdobju povečale maloprodajne cene za 49,5%, kar pomeni, da nismo dosegli fizičnega prometa v lanskem letu. Realna prodaja blaga je padla za 14,7 odstotka.

Močnejša rast porabljenih sredstev

Porabljena sredstva so rastla za 2,3 odstotka hitreje od prodaje blaga. K temu je največ pripomogla nabavna vrednost prodanega blaga, ki je rastla za 2,8 odstotka hitreje kot prodajna vrednost. Rast skupnih materialnih stroškov je nekoliko nižja od rasti prometa, čeprav so med letošnjimi stroški tudi nagrade učencev, ki so bile lani evidentirane v obveznostih iz dohodka. Zelo so se povečali stroški za porabljeno energijo (za 114,2%) ter izdelki za reklamo in reprezentanco (za 211,9%). Vzrok prvega povečanja so bistveno višje cene energije, drugega pa proslava obletnice naše delovne organizacije.

Razlika v ceni nižja kot v drugih DO

Velika težava je naraščanje nabavne vrednosti blaga in s tem v zvezi v absolutnih zneskih določena razlika v ceni, ki pada, kar je posledica zniževanja stopnje razlike v ceni. Bruto razlika v ceni nam je letos v primerjavi z lanskim letom padla za 1,49 stopenjskih točk. Ugotavljamo, da se razlika v ceni znižuje, vendar želimo poudariti, da je v naši DO glede na druge organizacije v sozdu najnižje. Po-

prečni dosežen odstotek neto mreže v letošnjem prvem polletju v naši delovni organizaciji je 13,4%, v Lendavi in Ptuj 14,5%, v Gornji Radgoni 13,9%, Ormožu 15,3% in Lenartu 14,6%.

Dohodek in čisti dohodek: vedno revnejša

Posledica večje rasti porabljenih sredstev (za 37,1%), pri rasti celotnega dohodka za 35,0%, je sorazmerno nižji dohodek, ki je večji samo za 21,7%. Obveznosti iz dohodka so večje za 35,8 odstotka, predvsem so se povečale obveznosti do bank in stroški plačilnega prometa. Zato je čisti dohodek še revnejši, in je večji le za 17,1%.

Čisti dohodek za akumulacijo

Pri razporeditvi čistega dohodka smo upoštevali družbeni dogovor in samoupravno sprejeti način obračunavanja osebnih dohodkov in kot dobri gospodarji dali več za akumulacijo kot za osebne dohodke. Struktura delitve čistega dohodka je taka:

	1980	1981
del za OD in skupno porabo	65,5	62,6
del za sklade-akumulacijo	34,5	37,4

Upoštevajoč obe amortizaciji smo dosegli 26.569.615 din sredstev za reprodukcijo ali 26,6% več kot v letu 1980.

Zaloge požirajo sredstva

Kljub nekoliko boljši finančni likvidnosti zaradi plačevanja blaga z menicami na daljši rok in delnega dobivanja novih posojil za obratna sredstva, pa se vedno bolj zaostrejuje vprašanje o neodgovorni vezavi obratnih sredstev za zviša-

nje zalog v poslovnih enotah. Te so za 29,1 indeksnih točk rastle hitreje kot prodaja. Zato se je koeficient obračanja od lanskega 9,6-krat zmanjšal na 8,6-krat, s tem pa smo podaljšali vezavo sredstev, ki so nam nujno potrebna za naložbe.

Nizki osebni dohodki

Povprečni nominalni čisto osebni dohodek na zaposlenega v devetih mesecih letošnjega leta je znašal 8.185 din in je res za 30,5% višji kot v enakem lanskem obdobju, vendar pod ravnijsko lanskim realnih osebnih dohodkov. Po podatkih iz prvega polletja sodimo, da je še vedno najnižji med organizacijami s trgovino na drobno v sozdu, da zaostaja za poprečjem podskupine v SRS za 13,7 odstotkov in je približno za 11 odstotkov nižji od občinskega poprečja. Osebnih dohodkov bomo morali povečati, čeprav na račun akumulacije, saj s tako nizkimi osebnimi prejemki ne moremo vztrajati v nedogled.

Enotni kazalci uspešnosti

Da delamo dobro, nam dokazujejo primerjave enotnih kazalcev s podobnimi DO v sozdu. Ugotavljamo, da smo pri vseh kazalcih uspešnejši, pri gospodarjenju razporeditvi za akumulacijo na zaposlenega skoraj dvakrat močnejši, razen pri osebnih dohodkih. Leta nazaj smo se zavestno odrekli višjim osebnim dohodkom, da smo lahko obnavljali zastarele poslovalnice in gradili nove trgovine, sedaj, ko so večinoma obnovljene, smo s plačami na repu. Za to pa nismo krivi sami, saj vemo, da je kolektiv, ki je že prej stabilizacijsko gospodaril, z družbenimi dogovori in ukrepi prizadet. Dober gospodar pač ni vselej nagrajen.

Ocena-dobro

Ocenjujemo, da so devetmesečni poslovni rezultat, dokaj dobri, čeprav so tržne razmere zaradi pomanjkanja nekaterih blaga in manjše kupne moči prebivalstva, posebej na našem zaostalem področju, izredno težke.

Odprli samopostrežbo v Cirkulanah

Kristina Antolič – MIP Ptuj

Po nakupu še v bife

V počastitev dneva republike je tozde Maloprodaja 23. novembra odprl novo, sodobno samopostrežno prodajalno z bifejem v Cirkulanah. Na otvoritvi se je zbralo več sto ljudi od blizu in daleč, saj je bil to za prebivalce tega območja Haloz velik dogodek.

V izgradnjo objekta je bilo vloženo veliko dela, tako delavcev M-Izbire Panonije kot graditeljev oziroma izvajalcev. Zato smo za-

dovoljni, da smo kljub zavlačevanju del, nenehnim podražitvam, težkemu terenu in drugim nevšečnostim, kot na primer zaostrenim

pogojem investiranja, uspeli ta objekt odpreti. Prepričani smo, da bo trgovina povsem zadovoljila želje in potrebe kraja in krajanov ter tako nudila potrošniku po nakupu sladkorja, moke, železa in cementa tudi okrepcilo v bifeju.

Skupni stroški izgradnje znašajo 14.859.000 dinarjev; od tega je bilo za objekt z okolico porabljenih 12.161.050 dinarjev, za opremo 1.238.070 dinarjev in za ostale stroške 1.459.800 dinarjev. Struktura sredstev, porabljenih za novo samopostrežno prodajalno v Cirkulanah, je bila takšna: lastnih sredstev delovne organizacije MIP je bilo 47%, 28% je bilo združenih sredstev sozda in 25% sredstev Kreditne banke.

Sodoben način poslovanja zahteva tudi drugačne pogoje in delovne navade, zato bo v samopostrežni prodajalni in bifeju zaposlenih 9 trgovinskih delavcev.

Z otvoritve samopostrežne prodajalne in bifeja v Cirkulanah. Foto: Kristina Antolič.

● Novice iz severovzhodne Slovenije ● Novice iz severovzhodne Slovenije ● Novice iz severovzhodne Slovenije ● Novice iz severovzhodne Slovenije ●

Mercatorjeva priznanja delavcem

Kristina Antolič – MIP Ptuj

Podelili 20 zlatih značk

Od leta 1974 vsako leto podeljujemo zlate značke posameznikom, ki so s svojim delom prispevali večji delež k uspehom delovne organizacije, tako pri opravljanju osnovnih del in nalog, kakor tudi pri delu v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih ter pri drugem delu v delovni in temeljnih organizacijah.

V samoupravnih aktih imamo sedaj zapisano, da lahko letno petnajstim delavcem podelimo za posebne zasluge zlate značke. Glede na to, da v lanskem letu ni bila podeljena nobena značka, smo se z družbenopolitičnimi organizacijami dogovorili, da jih letos podelimo 20.

Zlato značko je do letos prejelo že 93 delavcev, kot posebno priznanje za dolgoletno delo ali posebne zasluge pri razvoju trgovine. Po enakem postopku in merilih so delavski sveti tozod in delovne skupnosti sprejeli tudi sklep o podelitvi zlatih značk Mercatorja.

nega izobraževanja na Ptuj.

Zlate značke Mercator so tokrat prejeli: Marica Bračič, poslovalnica prodajalne Tržec, za dolgoletno vestno in dobro delo v trgovini ter uspešno vodenje prodajalne; Franc Caglič, trgovski potnik, ki je več kot 12 let uspešno deloval na področju občin Šmarje, Slovenske Konjice in Celje ter ima posebne zasluge, da se je naša delovna organizacija na tem področju močno uveljavila; Franc Drevenšek, vodja transportnega oddelka v Slovenji vasi, že več kot desetletje uspešno organizira in vodi transport, razen tega pa uspešno deluje v samoupravnih or-

letja; ima zasluge za dobro in kakovostno delo v proizvodnji zaščitne konfekcije; Branko Horvat, eden redkih borcev iz NOB, zaposlenih v naši delovni organizaciji; poznamo ga kot dobrega in vestnega trgovskega delavca ter organizatorja krvodajalcev v skladišču prehrane; Miha Janžekovič, ki vestno in marljivo opravlja dela skladiščnega delavca v skladišču galanterije in je med najbolj zavzetimi delavci v tej enoti; Vinko Kumer, ki že več kot 18 let opravlja delo šoferja v trgovini ter aktivno deluje v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih; Lovro Kurnik, delavec v oddelku prehrane v blagovnici vse od njene otvoritve, kjer vestno opravlja vsa ustrezna dela; Franc Lašič, vodja finančno računovodskega sektorja, skrbno vodi finančno in računovodsko poslovanje ter skrbi za preudarno porabo sredstev; Vekoslav Lašič, ki dela na vzdrževanju tehnične opreme blagovnice in ima velike zasluge za nemoteno delovanje tehničnih naprav v blagovnici; Marija Mencinger, šivilja v obratu modne konfekcije; poleg tega, da kakovostno dela na delovnem mestu, tudi sodeluje pri delu samoupravnih organov v tej enoti; Jože Merc, ki je dolga leta uspešno vodil različne prodajalne, obenem pa opravljal najodgovornejše funkcije v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih ter bil prvi predsednik delavskega sveta delovne organizacije M-Izbira Panonija Ptuj; Alojzija Motaln, prodajalka ter vodja oddelka sadja in zelenjave, že dolga leta vestno in požrtvovalno opravlja različna dela v trgovini; Matilda Novak, namestnica poslovalnice prodajalne, ima precejšnje zasluge za dobro organizacijo dela, nabavo in prodajo blaga v tekstilni stroki; Janko Repič, ki kot vodja komercialnega sektorja veliko prispeva k temu, da težave z oskrbo dokaj uspešno rešujemo, in ki je ob nastajanju delovne organizacije MIP vložil vse sile za nastanek sedanje delovne organizacije; Milan Šprah, dolgoletni trgovski poslovođa, uspešno vodi in organizira delo prodajalne ter pri tem dosega dobre poslovne rezultate; Franc Tomanič, ki je z zavzetim in prizadevnim delom med glavnimi snovalci sedanje delovne organizacije; ta se je pod njegovim vodstvom utrdila znotraj Mercatorja in navzven; Otmar Zorčič, ki je prevzel vodstvo proizvodnje in prodaje delovnih zaščitnih sredstev v zelo težkem položaju in ima velike zasluge, da se je ta dejavnost znotraj M-Izbire Panonije dobro razvijala ter da dosega sedanji tozod zelo dobre rezultate; Janko Zorec, dolgoletni trgovski poslovođa; dosledno izvaja vse zahtevane naloge in dosega dobre poslovne rezultate; Danica Žuran, ki je med vsemi prejemniki najmlajša, vendar je pri dosedanjem delu dosegla dobre delovne uspehe in poleg tega aktivno delovala v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah tozoda.

Predsednica delavskega sveta delovne organizacije izroča glavni direktorju M-Izbire Panonije, Francu Tomaniču, zlato značko Mercatorja. Foto: Stanka Kosi.

torja v letošnjem letu. Podeljene so bile na posebni proslavi delavcev M-Izbire Panonije, posvečeni dnevu republike, v centru srednjega usmerje-

ganih in sindikalni organizaciji; Stanko Hertiš, eden tistih redkih delavcev, ki so v sedanjem tozodu Zaščita ali njegovih »prednikih« že skoraj tri deset-

Poiskali notranje rezerve

Stanislav Graj – M-Univerzal Lendava

V Lendavi veliko pridobili

Združitev oddelka za perilo in konfekcijo – odprt nov prodajni prostor otroške trgovine »Kekec« s površino 150 kvadratnih metrov.

Blagovnica v središču Lendave je največji prodajni prostor, ki združuje oddelke za pohištvo, samopostrežno prodajalno, galanterijo, metražo, perilo in otroški oddelk. Skupno število zaposlenih v blagovnici je 50. Stanje je nespremenjeno že od otvoritve.

Planirana realizacija za leto 1981 je 130.000.000,00 dinarjev in bo tudi ustvarjena. Če pogledamo nazaj, na indekse povečanja realizacije – v letih 1979/78 je bil 147, 1980/79 indeks 145, v devetih mesecih – 1981/80 pa je indeks 126 – ugotovljamo, da indeks realizacije občutno pada. Če pogledamo strukturo blagovnice, ugotovimo, da indeks prometa pada predvsem zaradi slabih pogojev pri posojilih za nakup pohištva, bele tehnike, vse manj pa je tudi kupcev iz sosednje Madžarske.

Zaradi pomanjkanja prodajnih prostorov in stiskanja oddelkov smo se odločili za preureditev blagovnice, in sicer s premetitvijo otroškega oddelka in novo adaptirano trgovino Kekec in združitev oddelkov konfekcije in perila v en oddelk. Naj še povemo, da se bosta v kratkem upokojila dolgoletna poslovođa oddelka konfekcije, Ladislav Vajs, in oddelka za perilo, Franc Šimonka. Poleg združi-

tve oddelkov konfekcije in perila se v decembru odpira še nov športni oddelk z novim in bolj bogatim izborom športnih pripomočkov.

Otroški oddelk se je preselil v nove, prirejene prostore s 150 m² prodajne površine. Preureditev nas je stala okoli milijon dinarjev. Zaposleni so štirje prodajalci, načrtovana mesečna realizacija je

milijon dinarjev, z enako načrtovano zalogo. Poslovalnica bo odprta neprekinjeno. Z novo otroško trgovino Kekec smo rešili prostorsko stisko v blagovnici in razširili ponudbo kupcu na vse tekstilno blago za otroke, igrače, otroške vozičke, čevlje itd.

Če na kratko povzamemo, smo s preureditvijo blagovnice dosegli ugodne spremembe v prid boljši izkoriščenosti prostorov in pestrejšega izbora blaga, na zadovoljstvo nas samih, predvsem kupcev.

Blagovnica v Lendavi. Foto: Stanislav Graj.

Otmar Zorčič, 60-letnik

V začetku tega meseca je Otmar Zorčič, direktor tozoda Zaščita Kidričevo, slavil življenjski jubilej – 60 let. Njegovo delo pri MIP Ptuj se je začelo v letu 1973. Opravljal je dolžnost upravnika takratne poslovne enote Zaščita v Kidričevem. Ob novi poslovni in samoupravni organizaciji tedanje DO Mercator-Panonija v letih 1977 in 1978, ko je poslovna enota postala tozod, je bil imenovan za direktorja te temeljne organizacije. Uspešno delo tovariša Zorčiča v tem kolektivu je nedvomno plod velikih naporov in truda, da je delovni kolektiv, ki je bil pred priključitvijo k DO Mercator-Panonija v težkih

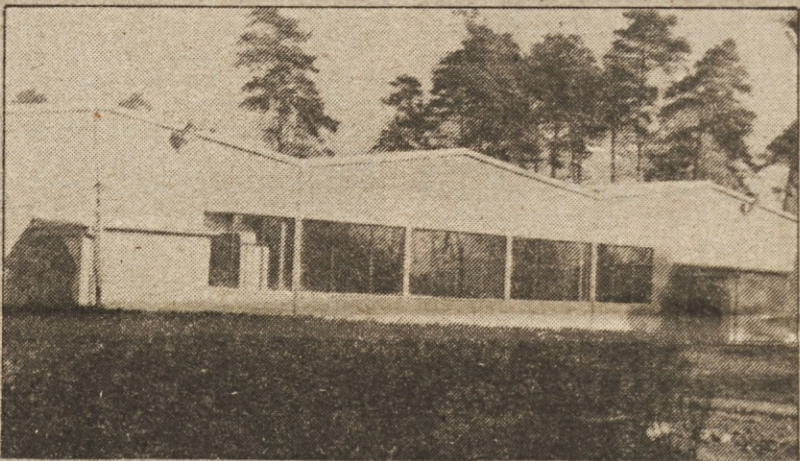
gospodarskih razmerah, ponovno razvil proizvodnjo in prodajo osebnih zaščitnih sredstev pri delu. Tozod plasira svoje proizvode skoraj po vsej Sloveniji, pa tudi po drugih republikah širom po Jugoslaviji, zlasti pa v Srbiji, Hrvaški in Črni gori.

Njegova delovna prizadevanja za nadaljnji razvoj tozoda in za posodobitev ter povečanje proizvodnje se v letošnjem letu kažejo tudi v uresničitvi večletnih naporov za izgradnjo novega objekta v Kidričevem. Delovni pogoji se bodo bistveno izboljšali, predvsem za delavce obrata usnjenih zaščitnih sredstev, ki so doslej delali v zastarelih lesenih barakah. celotni proizvodni program usnjenih in tekstilnih zaščitnih delovnih sredstev pa se bo odvijal na enem mestu. Prav v teh dneh se delavci obrata tekstilno zaščitnih delovnih sredstev selijo iz Ptuja v Kidričevo.

Tovariš Zorčič ima tudi velike zasluge za uspešno povezavo dela ob združitvi Izbire in M-Panonije v MIP, ko sta se tozoda Zaščita in Moda Ptuj združila v en tozod, v tozod Zaščita Kidričevo.

Leta 1979 je bil Otmar Zorčič z ukazom predsednika SFRJ, tovariša Tita, odlikovan za posebne zasluge z redom dela s srebrnim vencem, pred kratkim pa je na proslavi ob dnevu republike prejel tudi zlato značko Mercatorja.

K njegovemu življenjskemu jubileju in delovnim uspehom iskreno čestitamo in mu želimo novih uspehov, tako pri delu kot tudi v zasebnem življenju.

Nova proizvodna hala tozoda Zaščita Kidričevo. Foto: Kristina Antolič.

Nova otroška trgovina »Kekec« v Lendavi, prostor za otroške igrače – jatekok. Foto: Stanislav Graj.

V spomin Anton Kous

Delavce Mercator-Sloge iz Gornje Radgone je hudo prizadela vest o smrti dolgoletnega sodelavca Antona Kousa.

Rodil se je pred 72 leti v vasi Gradišče v Prekmurju. Že kot trgovski vajenec je čutil vse trdote predvojnih delodajalcev in se je le s težavo prebil do samostojnega trgovskega obrtnika. Tudi okupacija dežele mu ni prizanesla: okupator mu je uničil vse, kar si je z odpovedovanjem pripravil. Zaradi svojih naprednih stališč in sodelovanja v predvojnem sindikalnem gibanju je bil preganjan.

V povojnih letih se je aktivno vključil v obnovo domovine in mnogo prispeval k razvoju trgovine v Gornji Radgoni. Zaposlen na odgovornih delovnih mestih, si je veliko prizadeval za posodobljanje trgovine in odpravo posledic povojnih razmer. Aktivno je sodeloval kot odbornik raznih organizacij, poleg odgovornega dela pa tudi ni pozabljal na kulturno udeležbo – bil je vnet poverjenik Prešernove knjige.

V trgovskem podjetju Sloge se je zaposlil 1960. leta kot komercialist. Na tem odgovornem delovnem mestu je bil vse do upokojitve, leta 1970. V tem času je vso skrb posvečal organiziranosti trgovine in trgovskemu naraščanju. Skromnega, discipliniranega in poštenega smo člani delovne skupnosti zelo cenili in spoštovali, kar je pokazala tudi številna udeležba ob zadnjem slovesu, 30. oktobra na pokopališču v Gornji Radgoni.

Naj mu bo lahka gruda domača! Jože Stelcl

Vesti iz Posavja • Vesti iz Posavja • Vesti iz Posavja • Vesti iz Posavja • Vesti iz Posavja • Vesti iz Posavja • Vesti iz Posavja • Vesti iz Posavja •

Kako olajšati in izboljšati delo?

Jožica Bizjak – M-Kmetijski kombinat Sevnica

Tehnične izboljšave hmeljarjev

O letošnjem spravilu jabolk in hmelja smo pred nekaj meseci že pisali, zato nameravam sedaj nekaj več povedati o tehničnih izboljšavah pri pridelovanju hmelja. S to dejavnostjo se ukvarja tozdr Proizvodnja iz M-KK Sevnica, ki v sozdu Mercator edini prideluje hmelj na 76 ha v Loki, Kompolju in Šentjanžu.

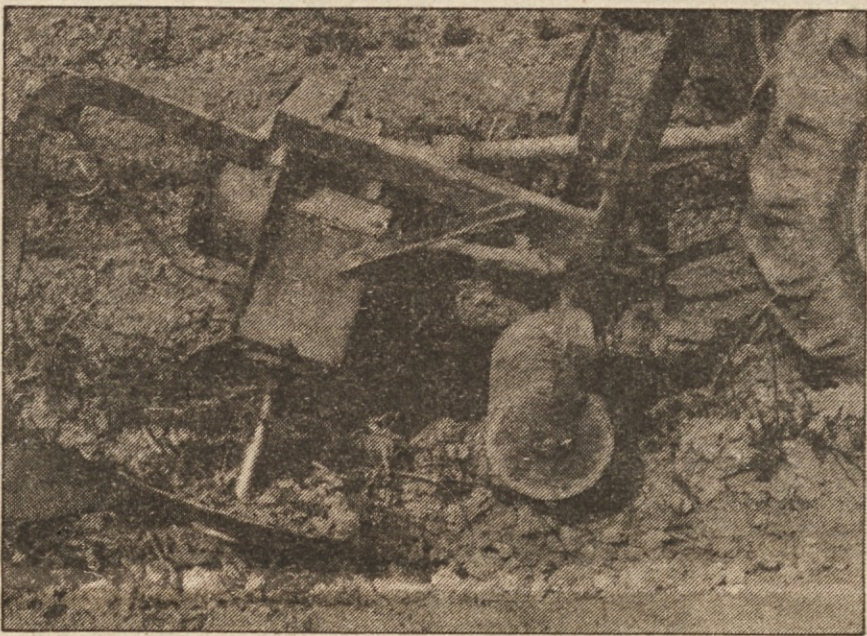
Hmelj je večletna rastlina ovijalka, ki spada v družino konopelj. Je bližnja sorodnica konoplje in koprive. Rastlina ima le ženske ali moške cvetove, to pomeni, da je hmelj dvodomna rastlina. V hmeljiščih gojimo le ženske rastline, ker se njeni cvetovi razvijajo v hmeljni storžek. Rastlina ima nadzemne in podzemne dele. Podzemni del je hmeljna korenika, nadzemni del so zeleni in se začno razvijati spomladi z otoplivitvijo, jeseni pa odmrejo. Nadzemni deli so steblo, listi, panoge, cvet in hmeljni storžek. Hmeljna trta se ovija po PVC vrvcu. V enem letu zraste tudi šest in več metrov visoko. Pri nas gojimo sorti aurora in savinjski golding.

Ker želimo čimveč ročnega dela opraviti strojno in tako povečati učinkovitost dela, je vodja obrata Loka Ivan Možic s sodelavci tehnološko izpopolnil nekaj strojev, ki jih uporabljamo za obdelavo hmeljišč.

Izpopolnjen rezalnik

Rez hmelja je bila še pred kratkim izključno ročno delo, danes imamo v naši organizaciji dve vrsti traktorjskih rezalnikov; to sta zadenjski rezalnik, ki ima rezalne diske v potenici traktorja, in bočni rezalnik. Oba imata to slabo lastnost, da ju nosi traktorska hidravlika in je zato rez na neravnem

zemljišču neenaka; z nagibanjem traktorja je rez globlja in obratno. Zato so hmeljarji delovne enote Loka začeli razmišljati, kako bi rezalnik obdržali vseskozi na enaki oddaljenosti od tal. Pred rezalne diske so pritrdili podporno kolo s premerom 30 cm in širine 50 cm. Preprosta iznajdba onemogoča, da bi korenike pregloboko ali preplitvo obrezali, razbremenjena pa je tudi traktorska hidravlika. Če hmelja ne vsadimo pregloboko in

Valj pred rezalnimi diski, preprosta, a koristna dopolnitev.

če jesensko odoravanje ni preplitvo, lahko več let režemo na isti globini. Pogoj je le ta, da hmeljišče pobranamo.

Učinkovito, hitro, enostavno

V delovni enoti Loka raste hmelj na enajstih parcelah, nekatere od njih so dostopne le preko železniške proge. Za obešanje vodil (PVC vrvic) smo včasih uporabljali nošen stolp s štirimi obešalnimi žlebovi, pritrjen na traktor. Traktor je bil tako zaseden šest tednov, toliko kot traja obešanje vodilnih vrvic. Težavno je bilo prestavljanje stolpa s parcele na parcelo, torej včasih tudi prečkavanje železniške proge. Zato smo stolp preuredili v stolp priklopnik, ki ga lahko odklopimo od traktorja, tega pa uporabljamo tu-

Stolp za obešanje vrvic se sedaj od traktorja lahko odklopi, zamenjava snopov vrvic je enostavna in hitra.

di drugje, če je potrebno. Druga novost in izboljšava, ki smo jo uvedli, je zamenjava štirih težkih kovinskih žlebov; te je bilo treba ob vsakokratnem polnjenju s PVC vrvicami sneti in napolnjene obesiti nazaj na stolp, s štirimi alkatami cevni. Teh cevi ni potrebno snemati, ker PVC vrvice enostavno povlečejo skozi, tako da na zgornjem koncu molijo konci ven. Na-

mestitev novih snopov vrvic je zato enostavna, hitra in lahka.

Tehnična izboljšava je vzgudila pozornost pri drugih hmeljarjih, ko so na sestanku hmeljarjev-tehnologov izvedeli zanjo.

Sami pričakujemo, da bodo take in podobne tehnične izboljšave deležne večje pozornosti in morda tudi skromnega priznanja.

Tržiški Mercator na sejmu v Kranju

Center za obveščanje

Trudijo se...

Na novoletnem sejmu v Kranju, ki je bil letos med 12. in 20. decembrom, družino Mercator zastopa TOZD Preskrba iz Trziča s svojo ponudbo pohištvenega programa, bele tehnike in akustike, športne opreme in letos prvič tudi s špecerijskim blagom za novoletna darila.

Tržičani so najeli 200 kv. metrov sejemskega prostora. Največ ga zajema razstavljeno pohištvo. Nalepke vabijo k nakupu s sejemskim popustom in s posojili ter z dostavo na dom.

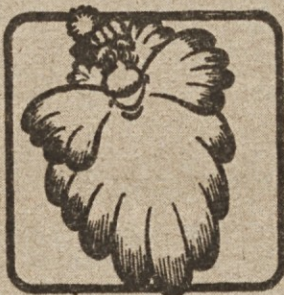
»Obiskovalci predvsem povprašujejo po blagu, ki ga ni dobiti – zamrzovalne omare, barvni TV sprejemniki, okovje za otroško smučarsko opremo – vsega tega jim tudi na sejmu, žal, ne moremo nuditi,« je povedala vodja sejma iz tozda Preskrba, Tatjana Pogačar.

Komercialni direktor tozda, Anton Frantar, je povedal, da je prometa za polovico manj kakor, denimo, leta 1979, ko so ga v času sejma ustvarili 4,80 milijona dinarjev. K temu pripomorejo nižja kupna moč, razmeroma slabi pogoji za posojila (50-odstotna takojšnja udeležba pri naročilu), dolgi dobavni roki za pohištvo – največkrat ne krajši od 3 mesecev.

Prizadevni Tržičani, ki delajo na sejmu, osem jih je letos – so resignirani, ker obiskovalcem ne morejo ustreči. Za vsak kvadratni meter plačajo 640,00 din najemnine dnevno, da o drugih

stroških ne govorijo. Na sejmih v Kranju vztrajajo že nekaj let v prepričanju, da v metropoli opozorijo kupce na svojo ponudbo v domačem Trziču.

Kakor kaže, so kupci kar razumevajoči – le malo jih je. »Kaj bi nabavljali zamrzovalno omaro, saj kmalu ne bo kaj vtakniti vanjo«, je rekel obiskovalec, ko ni dobil omare, ampak bi lahko dobil skrinjo. Tisti, ki

bi rad barvni TV sprejemnik, lahko dobi radio v barvi.

Novoletni darilni paketi, ki jih na sejmu Tržičani pripravijo tudi po izboru kupca, bodo bržkone ustvarili nekaj prometa, zato odločitev za to novost ni bila slaba.

Dosedaj le na Jadranu, odsedaj tudi v gorah

Anica Koprivnik – M-Preskrba Krško

Skrb za organiziran oddih

V sedanjem gospodarskem položaju, ko rast osebnih dohodkov znatno zaostaja za rastjo življenjskih stroškov in družbeni standard delavca postaja vse bolj ogrožen, bomo morali več pozornosti nameniti tudi organiziranemu letnemu oddihu v samih OZD, saj je takšen način letovanja za delavce veliko cenejši.

V DO Mercator-Preskrba Krško smo za izpolnitev te naloge že naredili prve korake. Delavci imamo možnost letovati ob jadranski obali, in sicer v Poreču, kjer imamo 19 ležišč, ter v Nerezinah, kjer imamo 18 ležišč. Od 31. decembra letos pa bomo z nakupom 4 ležišč na Ljubelju lahko letovali tudi v gorah. Ta pridobitev je še posebej pomembna, saj bomo tu lahko dopustovali v vseh letnih časih.

Letovanja organiziramo preko Počitniške skupnosti Krško, ki upravlja z našimi prostori. Takšna organiziranost letovanja nam omogoča, da imamo na voljo tudi počitniške prostore drugih članov skupnosti, seveda če so ti prosti, in tako zapolnjujemo vrzeli med našimi zmogljivostmi in povpraševanjem, predvsem v sezoni julij-avgust.

Prednost takega letnega oddiha so predvsem nižji stroški. Letos naprimer, so bile cene sprejemljivosti tudi za delavce z nižjimi osebnimi dohodki. V sezoni so bili v Poreču enodnevni stroški za odraslo osebo 218,50 din (s hrano in prenočiščem), v Nerezinah pa 39,00 din dnevno po osebi brez hrane.

Če skušamo ugotoviti, kakšno je povpraševanje in izkoriščenost

počitniških postelj, ugotovimo, da je odstotek izkoriščenosti v Nerezinah nekoliko višji in to prav gotovo zaradi nižjih stroškov. Do-

Foto: Kancijan Hvastija

pustniki namreč lahko vzamejo hrano od doma, jo pripravljajo po lastni želji in seveda v skladu s svojim proračunom.

Letos smo se, upoštevaje prijave, odločili za desetdnevne termine in smo, vsaj do neke mere, poskušali ugoditi potrebam in željam letovalcev, čeprav se iz leta v leto pojavlja isti problem: veliko zanimanje za letovanje predvsem v času sezone, manjše za junij in september. Kako delavce prepričati, da se bodo odločili za letovanje tudi izven sezone, ostaja še vedno odprto vprašanje. Odgovori nanj pa so si zelo podobni: to je čas šolskih počitnic, čas pričakovanega lepega vremena itd. Vsi pa vemo, da glede na razpoložljiva ležišča, ne moremo vsi na dopuste julija in avgusta.

Da bi le bili nekako pravični do vseh, smo aprila letos sprejeli pravilnik o koriščenju počitniških postelj. V njem smo s pomočjo točkovne lestvice in upoštevanjem različnih meril (od delovne dobe delavca, števila predšolskih in šolskih otrok, socialnih razmer, ali sta oba zakonca zaposlena v naši organizaciji, koliko let delavec že ni bil na dopustu v naših prostorih itd.) poskušali doseči, da bodo v sezoni lahko letovali prav vsi delavci izmenično.

V organizirano letovanje smo vključili tudi naše upokojece. Ti imajo, potem ko je znana zasedenost postelj, možnost letovati takrat, ko so prostori prazni, predvsem v juniju in septembru. S tako odločitvijo smo hoteli humano združiti s koristnim, to je, omogočiti cenejše letovanje tudi tistim, ki so pred nami pripomogli k razvoju in delovnim uspehom delovne organizacije in kar najbolj izkoristiti počitniške postelje, v katere smo vložili precej sredstev, tudi v pred in posezoni.

Zavedati se moramo, da vsak delavec med letom še kako potrebuje 7, 10 ali 14 dni oddiha neke stran od delovnih skrbi, vprašanje pa je, kako in kje organizirati letni oddih, da bo primeren za vse delavce, tudi tiste z nižjimi osebnimi dohodki.

Mercator v ljubljanski regiji • Mercator v ljubljanski regiji • Mercator v ljubljanski regiji • Mercator v ljubljanski regiji • Mercator v ljubljanski

Tozd Golovec (DO M-Rožnik) investitor v Fužinah

Jože Rozman

Nove trgovine med potrebami in denarjem

Trgovin ni nikoli preveč, pravijo v trgovskih organizacijah, ko prislusnejo željam občanov. Ti bi radi imeli trgovino takoj za vogalom in to tako, v kateri bi dobili vse ali skoraj vse. Torej, veliko trgovin z veliko izbiro, vendar pa je to, zlasti danes, sila težko uresničiti. Eno so želje občanov, drugo dejanske potrebe, tretje pa denarne možnosti trgovskih organizacij, da trgovine zgradijo. Prav pri slednjem se največkrat zatakne, ker primanjkuje denarja in tudi nič ne kaže, da ga bo v bodoče kaj več. Še celo nasprotno! Tako se je trgovina danes znašla med potrebami in možnostmi, med pritiski in pomanjkanjem denarja. Kako je s tem v Ljubljani in bližnji okolici, bomo skušali razvozlati v tem in naslednjih sestavkih. Odgovoriti želimo na nekaj najbolj pogostih vprašanj: zakaj v novozgrajenih soseskah zamujajo z gradnjo trgovin, zakaj je nasploh trgovin premalo, zakaj so te včasih premajhne itd. Velikokrat se namreč zdi, da so za vse to krive trgovske organizacije, ki imajo premalo posluha za potrebe občanov. Zato smo se odpravili k drobnoprodajnim tozdom Golovec, Grmada in Dolomiti (vsi iz DO M-Rožnik), ki poslujejo v Ljubljani in okolici, in na konkretnih primerih skušali ugotoviti, kaj je res in kaj ni.

Nove soseske v začetku brez trgovin

Kako je z gradnjo trgovin v novonastajajočih stanovanjskih soseskah v Ljubljani, si pogledjmo na primeru soseske MS 4/5 Fužine na vzhodnem robu Ljubljane. Tega primera vsekakor ne moremo posplošiti na ostale (v Novih Jaršah gradnja trgovine še bolj zamuja), je pa v njem tudi nekaj tistega, kar je skupno vsem podobnim primerom in rezultat vsega tega je največkrat ta, da so stanovalci že vseljeni, tudi več tisoč jih je, trgovino pa šele začnejo graditi.

»Gradnja trgovin je stihiska in ne spremlja gradnje soseske, ker ni urejeno celotno financiranje soseske. Imamo izdelan sistem le za financiranje gradnje stanovanj, ne pa tudi za spremljajoče objekte. Zato je težko dobiti investitorja za trgovino, kaj šele za drobno obrt«, pravi Slavka Keržan, predsednik komiteja za družbeno planiranje in družbeno-ekonomski razvoj občine Ljubljana-Moste-Polje in dodaja: »Mi smo brez moči, ker nimamo sredstev. Lahko le opominjamo, opozarjamo, svetujemo, kažemo na ključne probleme,

stvari pa se večkrat ne premaknejo z mrtve točke, ker ni denarja.«

Ta ugotovitev je povsem točna. Zaradi vsega tega pa imajo stanovalci novih sosesk obilo preglavic, mnoge jeze, slabe volje in očitkov leti na račun trgovskih organizacij, ki pa vedno tudi niso vse krive, kot bomo videli na primeru soseske MS 4/5 Fužine in tozda Golovec.

Dva sekundarna centra osnovne preskrbe in primarni center

Soseska MS 4/5 Fužine leži v podaljšku Štepanjskega naselja, na drugi strani reke Ljubljanice, v občini Ljubljana-Moste-Polje. Prva stanovanja so začeli graditi leta 1979, komunalno infrastrukturo že preje. Leta 1980 so se vselili prvi stanovalci, do konca letošnjega leta bo zgrajenih okoli 1600 stanovanj, do leta 1985 pa okoli 5000 stanovanj, če bo vse teklo po načrtih. Vendar to število še ni končno, saj se bo v soseski gradilo tudi kasneje.

Poleg več manjših trgovin in trgovin, drobno-obrtnih lokalov in drugega, so načrtovalci postavili v sosesko tudi tri večje trgovine. To so dva sekundarna centra (SC) in primarni center (PS). Slednji bo imel okoli 7000 m² površin za samopostrežbo, tehnično trgovino, cvetličarno, slaščičarno, gostinski lokal in nekaj poslovnih prostorov. Sekundarna centra bosta merila vsak 1200 m², v njima bo samopostrežba in bife z manjšo restavracijo. Vsi centri naj bi se gradili istočasno z gradnjo soseske, torej v korak s potrebami stanovalcev ali vsaj malce za njimi. Tako naj bi se začel primarni center graditi leta 1983, če bo tudi gradnja soseske tekla po načrtih, gradnja enega sekundarnega centra ni predvidena v tem srednjeročnem obdobju, drugi pa bi ta čas moral biti že krepko v gradnji, pa so pred kratkim šele z ograjo obdali gradbišče. Tu pa se naša zgodba šele začneja.

Fužine bi bile lahko primer pravočasne gradnje trgovine

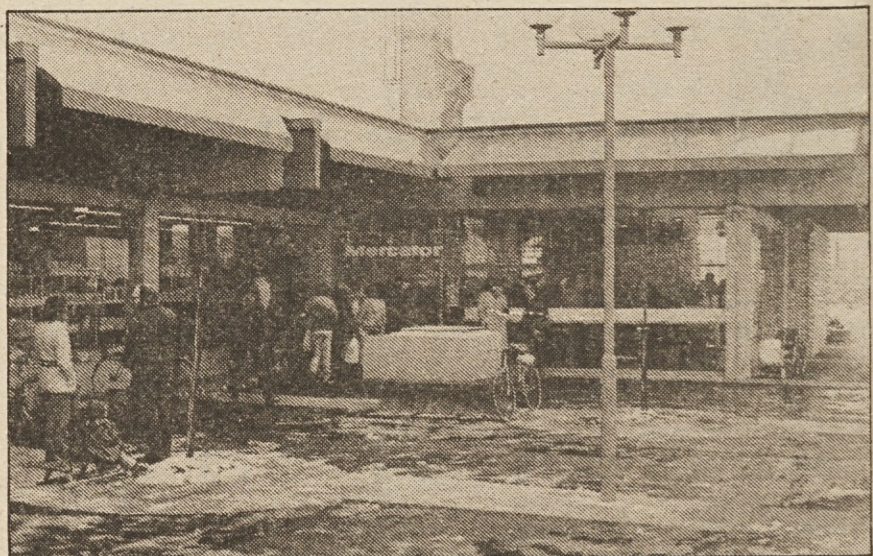
Tako je dejal Andrej Skrt, direktor tozda Golovec, in dodal: »Roki gradnje soseske so bili pravočasno znani.«

Zato je bil tudi jugoslovanski razpis za investitorja sekundarnega centra objavljen v začetku leta 1979. Avgusta 1979 je bil za investitorja izbran Poljoprivredni kombinat Beograd-Commerce, Tozd Marketing Ljubljana. »O investitorju smo se dogovarjali na ravni mesta Ljubljane in zaradi želje, pritegniti v mesto organizacije iz drugih republik, je bil izbran PKB,« je povedala Slavka Keržan. Na natečaj se je prijavil tudi Tozd Golovec (DO M-Rožnik), ki je izpolnjeval vse pogoje in je bil na gradnjo tudi pripravljen. V srednjeročnem planu sozda Mer-

cator sta v koloni M-Rožnik, Tozd Golovec, napisana primarni in sekundarni center v Fužinah. Zaradi najrazličnejših zapletov pa vse do maja 1981, ko naj bi se po spreje-

Andrej Skrt, direktor tozda Golovec.

Trgovina Sapev Polju. Že ob otvoritvi so krajani zmajevali z glavami, da je premajhna. To so vedeli tudi v tozdu Golovec, vendar se zaradi pomanjkanja prostora ni dalo zgraditi večje trgovine. Vse foto: Jože Rozman

pletov je bilo dovolj in vse skupaj je končno pripeljalo do tega, da je Izvršni svet SO Ljubljana-Moste-Polje 4. avgusta 1981 sprejel sklep, da se investitorstvo gradnje sekundarnega centra prenese z DO PKB-Commerce, Tozd Marketing Ljubljana na novega investitorja, to je M-Rožnik, Tozd Golovec. Od takrat do danes, ko se je gradnja začela, oziroma vsaj priprave nanjo, je novi investitor nadaljeval s pripravljanjem dokumentacije in z vsem drugim potrebnim (zagotavljanje kreditov) za pričetek gradnje.

Sklep pod črto lahko povemo kar z besedami Mirana Goslarja, generalnega direktorja sozda Mercator: »Zamuda pri gradnji trgovine v Fužinah je nastala zaradi tega, ker ni bilo jasno, kdo bo investitor. Zaradi omahovanja gradnja kasni in tudi dražja bo zaradi tega, vendar vse to ni naša krivda.«

Premajhne trgovine

Tako torej s Fužinami! Očitki stanovalcev soseske, ki jih je iz dneva v dan več in nimajo prepotrebne trgovine, pa še marsičesa drugega ne, če omenimo samo šolo in vrtec, pa bodo leteli na tiste, ki je v tem primeru najmanj kriv, to je na tozda Golovec. In ko bo trgovina čez leto, če bo šlo vse po sreči, odprta, bodo padli še

vse trgovine skupaj bi morale v soseski zadostovati za normalno oskrbo razen ob nakupovalnih konicah. Takrat je pač tako, da je še tako velika trgovina premajhna, zato bi bilo nesmiselno, velikosti trgovin prilagajati nakupovalnim konicam.

Premalo trgovin

Na trgovske organizacije velikokrat letijo očitki, da ponekod niso čisto graditi trgovin. Andrej Skrt odgovarja, da tozda Golovec nima področja, kjer trgovina za njih ne bi bila zanimiva ali ekonomsko upravičena, saj v teh redkih primerih pomaga občina s kreditiranjem novogradnje ali prenove. Da pa je trgovin, recimo v občini Ljubljana-Moste-Polje, nasploh premalo, o tem ni nobenega dvoma, saj je občina na 57. mestu med 60 občinami v Sloveniji po površini trgovinskega prostora na prebivalca. In kaže, da tudi v bodoče ne bo nič boljše, ker v občini število prebivalcev skokovito raste. Pri tem je treba povedati še to, da je gradnja sosesk večkrat stihiska in neorganizirana, ne ve se niti natančno, kako velike bodo, da bi bilo moč tudi gradnjo trgovin in drugih potrebnih spremljajočih objektov dolgoročno načrtovati. Zato pa se dogaja, da trgovske organizacije le mašijo luknje, da capljajo za potrebami, bistven

Tozd Golovec

- Trgovine ima v občinah Ljubljana Center, Ljubljana-Moste-Polje in Litija;

- v tozdu je zaposlenih približno 500 ljudi in ima 19 samopostrežnic, 34 klasičnih trgovin, delikateso, 12 bifejev, 4 tehnične trgovine in 4 tekstilne trgovine;

- v srednjeročnem obdobju 1976-1980 so bile zgrajene naslednje trgovine: SP Sapev, SP Zalog in SP Litija (vse tri imajo bife), kar je le okoli 40% iz srednjeročnega plana. Vzrok: pomanjkanje denarja oziroma kreditov;

- v srednjeročnem planu sozda Mercator 1981-1985 ima tozda Golovec naslednje investicije: Sekundarni center Fužine, Primarni center Fužine, Center osnovne preskrbe Celje, Center osnovne preskrbe Proletarska (razširitev in prenova) in Samopostrežba Zadobrova; namesto te bodo skušali zgraditi ali obnoviti SP Potrčeva, SP Hrušica in SP Njegoševa;

- v občini Ljubljana-Moste-Polje pride 0,014 m² trgovinskega prostora na prebivalca, ljubljansko povprečje je 0,124 m² na prebivalca. Med 60 slovenskimi občinami je po tem merilu močnarska občina na 57. mestu.

Fužinska soseska. Prav na tem praznem prostoru bi danes že morala stati samopostrežna trgovina z manjšo restavracijo, če...

tem terminskem planu začel graditi sekundarni center, še ni bilo prav nič jasno, kako in kdo bo kreditiral gradnjo. Beograjska banka, kateri je PKB-Tozd Marketing pravočasno predložil investicijski elaborat z zahtevo za odobritev kredita, namreč ni dala svojega mnenja. Že pred tem (25.11.1980) pa je Izvršni svet SO Ljubljana-Moste-Polje predlagal Skupščini mesta Ljubljane, naj se PKB kot investitor izloči zaradi neodgovornega ravnanja, zaradi katerega je moral Imos (gradbeno podjetje) prekiniti projektiranje sekundarnega centra. Skratka, za-

drugačni očitki, češ, tako dolgo smo čakali nanjo, sedaj je pa še premajhna. Da ne omenjamo na drugi strani tistih, ki bi radi tudi v svojih krajevnih skupnostih dobili nove ali večje trgovine.

V odgovor je treba povedati tole. Prvič, če je alternativa, ali tam, kjer že je trgovina, čeprav premajhna ali kako drugače neustrezna, preskrbo izboljšati, ali zgraditi trgovino v novi soseski, kjer ni še nič, potem je jasno, da je treba graditi tu, torej zagotoviti osnovno preskrbo. In drugič: sekundarni center za osnovno preskrbo v Fužinah ne bo edina taka trgovina in

problem pri vsem tem pa je pomanjkanje denarja. Vedeti moramo namreč tudi to, da gradnja trgovin v tem srednjeročnem obdobju ni prioriteta dejavnost v nobeni resoluciji, od zvezne navzdol. To bodo pač morale upoštevati občine in krajevne skupnosti, ki pritiskajo na trgovske organizacije za gradnjo trgovin. Vseh njihovih želja ne bo moč uresničiti tudi zato, ker se zaradi zamrznevanja marž tudi dohodkovni položaj trgovine iz meseca v mesec slabša.

Prihodnjič: Tozd Dolomiti

naš
našvet

Povsem mlada dekleta rada svojo zunanost poudarijo s primernim ličilom. Včasih jih razveselijo že drobne malenkosti in prav takšna malenkost se lahko skriva v izdelkih INBLUE. Senčila za veke so kaj različnih barv, še bolj pisana pa je paleta barv pri lakih za nohte in črtalnih za ustnice. Zato ne pozabite na dekorativno kolekcijo Inblue.

Na fante smo pa skoraj pozabili. Kaj naj ONA kupi NJEMU? Zadrege je konec, ko spoznate moško kozmetično kolekcijo GIBBS SPORT. Ta vsebuje vse, od deodoranta, pene in kreme za britje, do lotiona po britju in toaletne vode. Za darilo so še posebej primerne lepe darilne vrečke z dvema kombinacijama: v eni sta pena za britje in lotion po britju, v drugi pa deodorant in toaletna voda Gibbs sport.

Nekaj dni je še do praznikov in če dedek Mraz stika za darili, ne bo storil prav nič narobe, če bo kupil kaj takšnega, kar smo svetovali v tem zapisu.

Pa ob koncu še tale namig: ko boste doma, v prijetno zakurjeni sobi in z dobro družbo čakali trenutek, ko se bo leto prevesilo, bo vzušje ob lepi dekorativni sveči Ilirije-Vedrog še svečaneše.

V lični kartonski zloženki vam Ilirija-Vedrog ponuja tudi praktične darilo iz klekciije GEM. Gem ima nadvse prijeten in osvežujoč vonj, v kartončku pa je razen deodoranta tudi zavojček toaletnega mila Gem. Če se boste pri izbiri darila odločili za darilni kartonček Gem, potem odpade tudi vsakršna zadrega z zavijanjem in aranžiranjem. Le še stisk roke, lepa, prijateljska beseda in morda poljub...

★ ★

SREČNO V LETU 1982 VAM
ŽELI

Ilirija-Vedrog

★ ★ ★ ★ ★

Pred vami je zadnja nagradna križanka v tem letu. S pomočjo vseh, ki smo jih letos objavili, ste lahko še bolje spoznali naše poslovne partnerje in njih izdelke. Z rešitvami ste se odzivali v velikem številu in tega si želimo tudi v prihodnjem letu. Zagotavljamo vam, da bomo še naprej skrbeli, da bodo križanke nagradne. Vsem dosednjim in bodočim reševalcem naših križank želimo srečno in uspešno novo leto 1982.

Rešitve nagradne križanke **hp Droga Portorož** pošljite na naslov SOZD Mercator, Studio za EP, 61000 Ljubljana, Breg 22, **najpozneje do 13. januarja**. K rešitvi priložite pravilno izpolnjen kupon, na ovojnico pa obvezno pripišite »Križanka hp Droga«. Med reševalce bomo z žrebom razdelili 10 nagrad, izdelkov hp Droge, in 5 nagrad, ki jih bo prispeval naš Studio za EP.

iz programa

Zima je tu, z njo hladnejši dnevi pa snežna brozga in prehladi. Gremo se tako ali drugače, ne le s toplejšimi oblaci in ob zakurjenih pečeh: tudi skodelica okusnega, predvsem pa vročega čaja nas lahko dobro ogreje.

Toliko o čajih hp Droge, ki vsem
bralcev Mercatorja želi srečno no-
vo leto!

Mile Bitenc

Skodelica čaja je navidez malenkost, vendar, druga za drugo, dan za dnem – to pa že ni več malenkost. Skrbna in varčna gospodinja se na vse načine trudi, da bi prištedila kakšen dinar, prihranek pa se skriva v družinskih zavitkih čajev hp Droge.

V družinskih kartončkih je 50 vrečk s čajem in že pri enkratnem nakupu je prihranek omembe vreden. Priprava filter čajev je kaj enostavna in predvsem hitra, okus pa lahko izberite sami: šipek, kamilica ali be-bi čaj.

Filter čaj v družinskih kartončkih po 50 komadov imajo na zalogi tudi vse naše prodajalne. Prav je, da imate vsaj zavojček vedno pri roki.

Rešitev nagradne križanke

·KUPON KRIŽANKA·

Ime in priimek _____

Naslov iz delovnega mesta

DO ali TOZD ,

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno pripišite – Nagradna križanka, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bomo upoštevali.

Izid žrebanja rešitev velike nagradne križanke M-MT, TOZD Contal

Nagrada križanka z najdragocenejšo nagrado v zgodovini našega glasila je svedovala zaslužja tudi nekoliko svečaneje žrebanje. Običajni komisiji uredništva glasila in Studia za EP se je pridružil še predstavnik organizacije, ki je nagrado prispevala, dipl. oec. Zdenko Mir iz M-Mednarodne trgovine, tozd Contal.

Seveda je bilo tudi število prispelih rešitev rekordno: kar 1.741 smo jih našli! Pričakovali smo, da se bodo reševalci za nagrado, vredno okrog pol starega milijona, še posebej potrudili, vendar temu ni bilo tako. Kar 9 ovojnic smo morali izžrepati in pregledati, da smo dobili rešitev, ki je bila pravilna in je ustrezala tudi vsem zahtevanim pogojem.

Srečna dobitnica edine, pa zato toliko dragocenejše nagrade, prenosnega stereo kasetnika "walkman", je **Dragica Zaturski, M-Velepreskrba, TOZD Standard, Glavni trg 3, 68000 Novo mesto**. K nagradi ji čestitamo in jo prosimo, da pride ponjo po Novem letu v Studio za EP na Bregu 22 v Ljubljani, svoj prihod pa naj prej napove po telefonu.

DOBREMU ČLOVEKU JE TEŽKO PAR DOBITI
RADENSKI PARA NI!

[illegible]

Z Radensko smo se srečevali vse leto, od prve številke Mercatorja naprej. Razpisali smo nagradni natečaj za najlepšo izložbo, urejeno v slogu Radenske, pisali smo o njihovi turistični ponudbi, povedali najzanimivejše o zdravljenu v Radenih, pokukali v proizvodnjo in veliko prostora namenili novi, brezalkoholni pijači, ki je izdelana na osnovi mineralne vode Radenska, Swingu eksotik.

Radenska je marsikoga na mnogih degustacijah osvežila, vse od Gornje Radgone, Ljubljane, Ribnice in Cerknice, do »Večera pod Radensko marelo«, ki je bil pred kratkim na Močilniku na Vrhniki. Na tej priložnosti, pa tudi na izletih z Mercator Turistom v Dubrovnik in na križarjenju po Jadranu povsod je bila z nami Radenska in med naše obiskovalce oziroma potnike delila nagrade iz svojih predalov.

Tokrat se z Radensko srečujemo še zadnjič v letošnjem letu. Sestavek govori o tem, da Radenski ni para. Ne verjamete? Preberite!

Radenska želi vsem bralcem Mercatorja vse najlepše in najboljše v letu 1982!

Mile Bitenc

Mercator

